BAAC Vlaanderen Rapport Nr. 1613

Archeologienota

Nazareth, Boeregemstraat 20-22

Deel 1: Verslag van Resultaten

BAAC Vlaanderen bvba
Hendekenstraat 49
9968 BASSEVELDE
info@baac.be

Titel
Archeologienota Nazareth, Boeregemstraat 20-22. Deel 1: Verslag van Resultaten

Auteur
Delphine Saelens

Erkende archeoloog
BAAC Vlaanderen bvba
OE/ERK/Archeoloog/2015/00020

BAAC-Projectnummer
2020-0955

Plaats en datum
Gent, 9 december 2020

Reeks en nummer
BAAC Vlaanderen Rapport 1613
ISSN 2033-6896

Wettelijk depot
KBR

© BAAC Vlaanderen bvba. Niets uit deze uitgave mag zonder bronvermelding worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door print-outs, kopieën, of op welke andere manier dan ook.

Inhoud

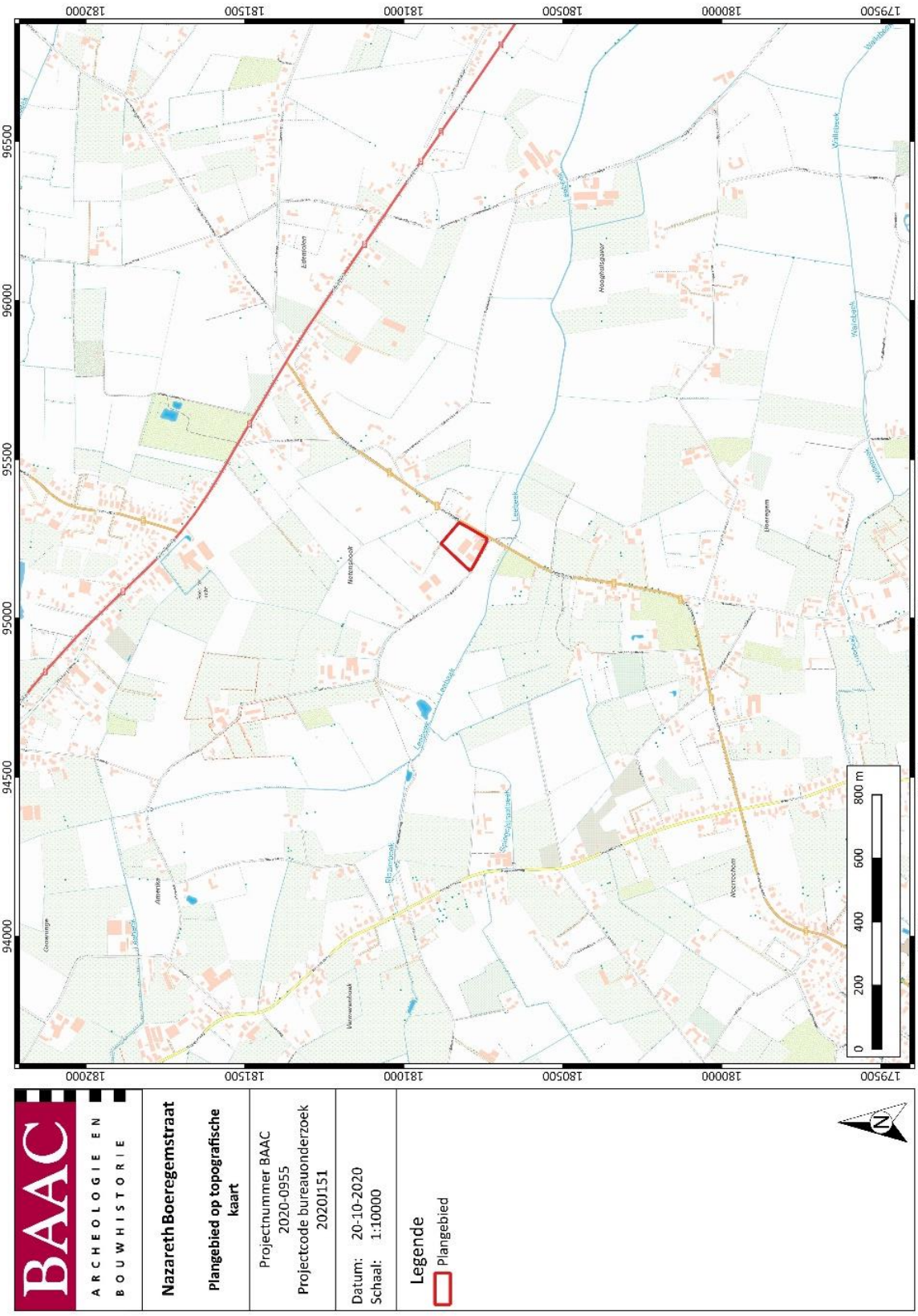
1 Beschrijvend gedeelte 1
1.1 Administratieve gegevens 1
1.2 Juridisch kader en onderzoektraject 4
1.3 Aanleiding 4
1.4 Huidige situatie en geplande werken 5
1.4.1 Huidige situatie 5
1.4.2 Geplande werken en bodemingrepen 7
1.5 Randvoorwaarden 10
2 Bureauonderzoek 11
2.1 Werkwijze en strategie 11
2.1.1 Onderzoeksdoelstelling 11
2.1.2 Onderzoeksvragen 11
2.1.3 Methoden en technieken 11
2.2 Assessment 13
2.2.1 Landschappelijk kader 13
2.2.2 Historisch kader 22
2.2.3 Cartografische bronnen 23
2.2.4 Topografische en orthofotografische bronnen 30
2.2.5 Archeologisch kader 39
2.3 Synthese onderzoeksresultaten 43
2.3.1 Datering en interpretatie onderzoeksterrein 43
2.3.2 Archeologische verwachting 43
2.3.3 Syntheseplan 44
2.4 Besluit 45
2.4.1 Potentieel op kennisvermeerdering 45
2.4.2 Afweging noodzaak verder vooronderzoek 45
2.4.3 Keuze onderzoeksmethode 45
2.4.4 Afbakening onderzoeksterrein 46
3 Samenvatting 48
4 Lijsten 49
4.1 Figurenlijst 49
4.2 Plannenlijst 49
4.3 Tabellenlijst 49
5 Bibliografie 50
6 Bijlagen 52
6.1 Inplanting bestaand 52
6.2 Inplanting nieuw 52
6.3 Gelijkvloers nieuw 52

6.4 Snede 1 nieuw 52
6.5 Snede 2 nieuw 52
6.6 Snede 3 nieuw 52

1 Beschrijvend gedeelte

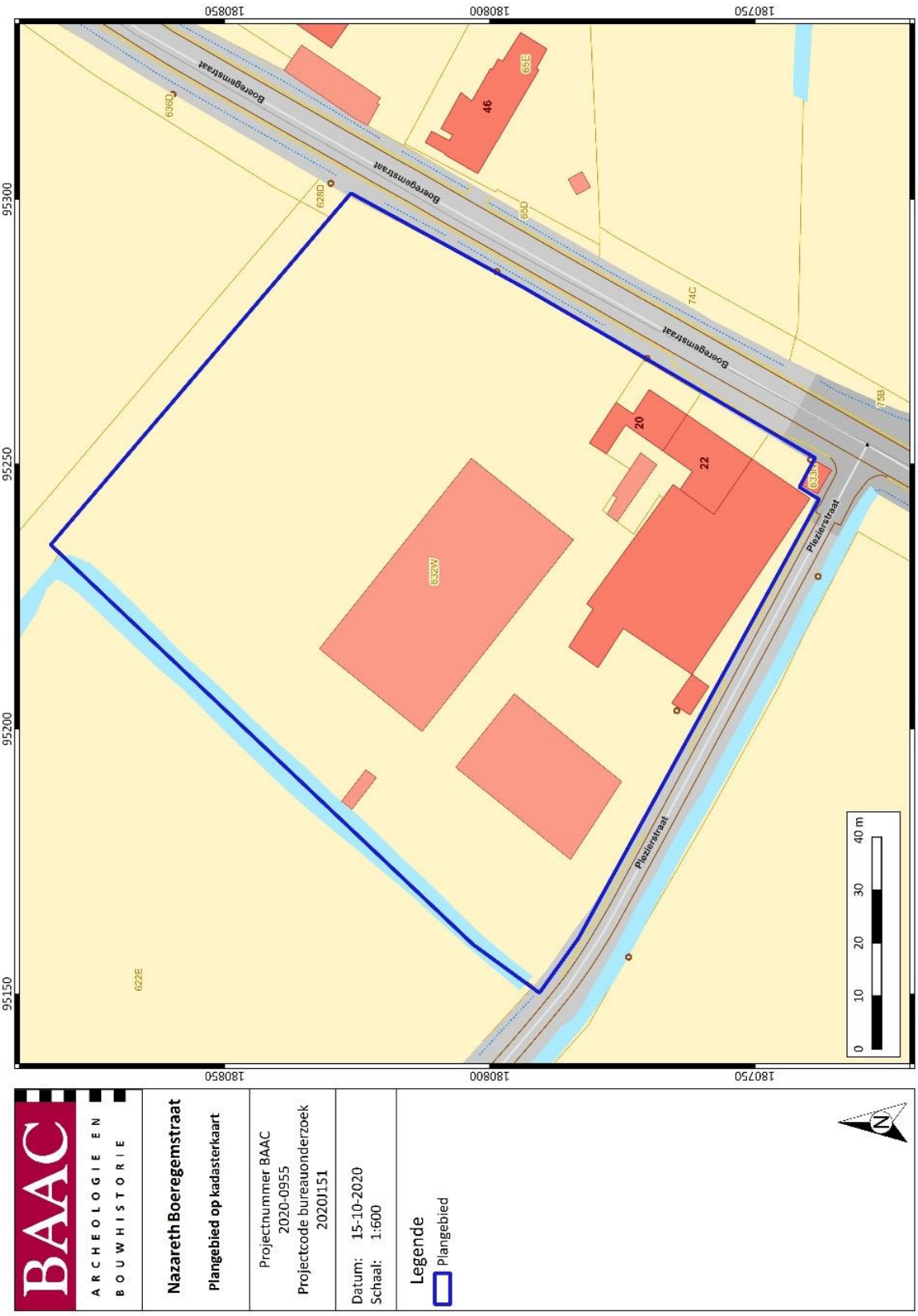
1.1 Administratieve gegevens

Naam site	Nazareth, Boeregemstraat 20-22		
Ligging	Boeregemstraat 20-22, gemeente Nazareth, provincie Oost-Vlaanderen		
Kadaster	Gemeente Nazareth, Afdeling 1, Sectie H, Percelen 632W, 632X, 632Y		
Coördinaten	Noord:	x: 95234,75	y: 180882,85
	Oost:	x: 95301,09	y: 180826,19
	Zuid:	x: 95243,35	y: 180737,86
	West:	x: 95150,17	y: 180790,63
Oppervlakte plangebied	11.620 m²		
Oppervlakte geplande ingrepen	11.044 m²		
Kartering gewestplan	0900 – agrarisch gebied		
Projectnummer BAAC Vlaanderen	2020-0955		
Bureauonderzoek – Projectcode	2020J151		
Bureauonderzoek – Erkende archeoloog	BAAC Vlaanderen (Erkenningsnummer: 2015/00020)		
Bureauonderzoek – Betrokken actoren	Delphine Saelens (archeoloog)		
Bureauonderzoek – Betrokken derden	Niet van toepassing.		

Plan 1: Plangebied op topografische kaart[1] (digitaal; 1:10.000; 20/10/2020)

[1] AGIV 2020h

Plan 2: Plangebied op kadasterkaart (GRB)[2] (digitaal; 1:250; 20/10/2020)

[2] AGIV 2020b

1.2 Juridisch kader en onderzoektraject

In het kader van het Onroerenderfgoeddecreet (decreet van de Vlaamse Regering 12 juli 2013) en het Onroerenderfgoedbesluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 2014, is de eigenaar en gebruiker van gronden waarop zich archeologische waarden bevinden, verplicht deze waarden te behoeden en beschermen voor beschadiging en vernieling. Dit kan door behoud *in situ*, als de waarden ingepast kunnen worden in de plannen, of *ex situ*, wanneer de waarden onomkeerbaar vernietigd worden. Het doel van de archeologienota is dat er mogelijkheden gezocht worden om *in situ* behoud te bewerkstelligen of, indien dit niet kan, het formuleren van maatregelen voor vervolgonderzoek waarbij het erfgoed *ex situ* wordt behouden.

Om vast te stellen of bij werkzaamheden archeologische waarden zullen worden vernietigd, is een archeologisch onderzoek nodig. In eerste instantie wordt een **bureauonderzoek** uitgevoerd. Op basis van bekende gegevens van bodemkaarten, uit cartografische en andere historische bronnen en eventueel voorgaand onderzoek in de directe omgeving van het plangebied wordt een inschatting gemaakt van het archeologisch potentieel van het plangebied. Indien uit deze desktopanalyse blijkt dat er een kans is op het aantreffen van archeologische waarden binnen het plangebied, kan het aangewezen zijn de gaafheid van het bodemprofiel en de aanwezigheid van archeologische indicatoren te onderzoeken middels een landschappelijk bodemonderzoek, een veldkartering en/of een geofysisch onderzoek. Deze onderzoeken maken alle deel uit van het **vooronderzoek zonder ingreep in de bodem**. Indien op basis van de resultaten van alle nodige facetten van het vooronderzoek zonder ingreep in de bodem niet voldoende informatie verzameld kan worden om een onderbouwde uitspraak te doen aangaande de beslissing tot behoud *in situ*, vrijgave of opgraving van het terrein, moet in een volgende fase een vooronderzoek met ingreep in de bodem worden uitgevoerd.

Het doel van het eventueel **vooronderzoek met ingreep in de bodem** is een archeologische evaluatie van het terrein. Dit houdt in dat het archeologisch erfgoed opgespoord, geregistreerd, gedetermineerd en gewaardeerd wordt en dat de potentiële impact van de geplande werken op de archeologische resten wordt bepaald. De hiervoor aangewezen methoden zijn archeologische boringen, proefputten en/of proefsleuven. Onderdeel van de evaluatie is dat er mogelijkheden gezocht worden om een eventuele site *in situ* te behouden of, indien dit niet kan, het opstellen van een programma van maatregelen voor vervolgonderzoek (ruimtelijke afbakening, diepteligging, strategie, doorlooptijd, te voorziene natuurwetenschappelijke onderzoeken en conservatietechnieken, voorstel onderzoeksvragen) in de vorm van een opgraving. Het vooronderzoek is uitgevoerd conform de Code van Goede Praktijk 4.0.

1.3 Aanleiding

Naar aanleiding van een aanvraag bij een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen heeft BAAC Vlaanderen bvba een archeologienota opgemaakt. Op het terrein zal door de initiatiefnemer een nieuwbouw gerealiseerd worden. De geplande werken impliceren aanzienlijke bodemingrepen (waaronder de aanleg van een bedrijfsgebouw met ondergrondse kelder) die qua omvang een directe bedreiging kunnen betekenen voor potentieel aanwezig archeologisch erfgoed. Eens het archeologisch bodemarchief aangetast of vernield wordt, betekent dit een onomkeerbaar informatieverlies.

De totale oppervlakte van het plangebied *Nazareth Boeregemstraat 20-22* bedraagt ca. 11.620 m², de geplande bodemingrepen hebben een oppervlakte van 11.044 m². Het plangebied valt buiten een beschermde archeologische site, ligt niet in een archeologisch vastgestelde zone en komt niet voor op de kaart met gebieden waarin geen archeologische waarden (meer) te verwachten zijn (GGA, gebieden

geen archeologie).[3] Daarnaast werden voor het plangebied en de directe omgeving geen waarden voor 'beschermd onroerend erfgoed' opgenomen in het Geoportaal.

Er worden in de directe omgeving wel enkele structuren vastgesteld bouwkundig erfgoed aangetroffen. Aan de zuidkant van het plangebied, op de hoek van de Boeregemstraat en Plezierstraat staat een **kapel** uit het einde van de 19e eeuw. Op ca. 200 m ten noorden van het plangebied ligt een boerenwoning uit het begin van de 19e eeuw die als bouwkundig erfgoed is vastgesteld.[4]

Aangezien het plangebied in een agrarisch gebied ligt en de totale oppervlakte van de bodemingreep 5000 m² of meer bedraagt, is volgens het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 een archeologienota vereist. Deze archeologienota, waarvan akte genomen door het agentschap Onroerend Erfgoed, wordt bij de omgevingsvergunningsaanvraag gevoegd.

1.4 Huidige situatie en geplande werken

1.4.1 Huidige situatie

Op het plangebied zijn meerdere structuren aanwezig. Het noordelijke deel van het terrein is braakliggend. Ter hoogte van de Boeregemstraat 20 en 22 bevinden zich twee woningen met bijhorende structuren zoals een garage en duiventil. Er zijn geen kelders aanwezig. Centraal op het plangebied bevindt zich een grote loods en enkele bijkomende structuren. De recentere bouwgeschiedenis van het terrein wordt gedetailleerd toegelicht in 2.2.4 Topografische en orthofotografische bronnen.

Figuur 1: Huidige situatie ter hoogte van de Plezierstraat[5]

[3] AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2020.
[4] IOE 2020 ID 38548, ID 38549
[5] GOOGLE 2020

Figuur 2: Huidige situatie ter hoogte van de Plezierstraat[6]

Figuur 3: Huidige situatie ter hoogte van Boeregemstraat 20-22[7]

Figuur 4: Huidige situatie van noordelijke deel plangebied vanaf de Boeregemstraat.[8]

[6] GOOGLE 2020
[7] GOOGLE 2020
[8] GOOGLE 2020

1.4.2 Geplande werken en bodemingrepen

Algemeen

De opdrachtgever plant op het terrein de sloop van de huidige bebouwing en de bouw van een nieuw bedrijfsgebouw met bijhorende parkeergelegenheid en ondergrondse kelder. Hierbij worden eventueel in het plangebied aanwezige archeologische waarden mogelijk vernietigd. De aard en omvang van de ingrepen worden hieronder beschreven.

Op het terrein wordt eerst de **sloop** uitgevoerd van alle aanwezige structuren. Deze structuren omvatten de twee woningen ter hoogte van de Boeregemstraat 20 en 22, de aanpalende houten garage, een duiventil/bergplaats, een grote loods, twee droogloodsen, één werkplaats en een berg- en verkoopruimte. Daarnaast worden ook alle bestaande verhardingen op het plangebied verwijderd.

Vervolgens wordt op het terrein een nieuw bedrijfsgebouw gerealiseerd met kantoor- en verkoopruimte. Onder de kantoor- en verkoopruimte wordt een kelder voorzien.

Het geplande **bedrijfsgebouw** heeft een oppervlakte van ca. 2952 m². Het vloerniveau zal de grond tot ca. 35 cm verstoren met lokale verdieping voor de funderingen. De funderingen worden aangebracht tot op vaste en vorstvrije grond waarvan de diepte nog bepaald moet worden. Voor de aanleg van het bedrijfsgebouw wordt de teelaarde afgegraven en wordt de zone met zand opgevuld tot onder de vloerplaat. De funderingen van het bedrijfsgebouw bestaan uit klassieke voetfunderingen (44 in totaal) van ca. 1,2 op 1,2 meter.

De geplande **kantoor- en verkoopruimte** heeft een oppervlakte van 450 m². Onder deze structuur wordt een **kelder** gepland met dezelfde oppervlakte. Het kelderverdiep wordt tot ca. 3,41 m onder het nulpeil gepland.

Daarnaast worden op het terreinen nog overige bodemingrepen uitgevoerd. Er worden 14 parkeerplaatsen voorzien in **grasdallen** (200 m²). Ook wordt een verharding voorzien (4.850 m²). Ter hoogte van deze verharding wordt **regenwaterinfiltratie en -afvoer** voorzien en dit via betonbuizen over een oppervlakte van ca. 166 m². De maximale verstoringsdiepte bedraagt 1,80 m² onder het nulpeil.

Er wordt **riolering** voorzien waarbij ook een regenwaterput (10.000 liter) en twee septische putten (van elk 3000 liter) worden gepland.

Ter hoogte van de donkergroene zone die gekarteerd staat als **bufferzone** zal aan de noordwestelijke zijde van het plangebied een dichte houtkant met bomen en struiken geplant worden. Langs de noordoostelijk zijde van het plangebied zal in deze zone een bomenrij met ondergroei van opgaande struiken geplant worden.

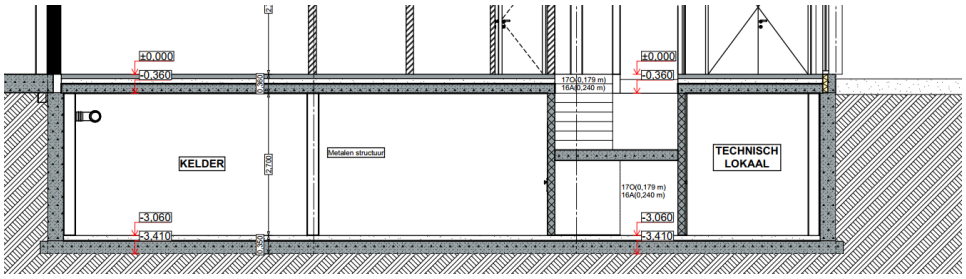
Plan 3: Plangebied met weergave van toekomstige inplanting[9] op orthofoto[10](digitaal; 1:1; 09/12/2020)

[9] Plan aangebracht door initiatiefnemer.
[10] AGIV 2020f

Plan 4: Plangebied met weergave van toekomstige inplanting rioleringen[11] op orthofoto[12](digitaal; 1:1; 09/12/2020)

[11] Plan aangebracht door initiatiefnemer.
[12] AGIV 2020f

Figuur 5: Detail doorsnede ter hoogte van toekomstige kelder[13]

Impactanalyse

Tabel 1: Geplande ingrepen met verstoringsdieptes

Ingreep	Oppervlakte (in m²)	Verstoringsdiepte (in cm)*
bedrijfsgebouw	2972	35 met lokaal diepere funderingen
Kantoor met kelder	450	340
looppad	211	35
verharding	4850	35
regenwaterinfiltratie	166	180

*Exclusief buffer.

Er wordt een buffer van 30 cm onmiddellijk onder deze ingreep voorzien, aangezien de onmiddellijke onderliggende zone eveneens geroerd kan worden bij de uitvoeringen van de geplande werken. Het is namelijk mogelijk tot waarschijnlijk dat deze onderliggende laag eveneens verstoord wordt door werfverkeer, compactie, weersinvloeden en bodemzetting.

De huidigen gebouwen worden gesloopt en alle verharding wordt verwijderd naar aanloop van de geplande werken.

Er worden betonnen buizen voorzien voor de afvoer en infiltratie van regenwater waarbij een zone van 166 m² wordt verstoord tot 1,80 meter onder het nulpeil.

Het geplande bedrijfsgebouw en de verhardingen worden tot 35 cm onder het nulpeil aangelegd, met lokaal diepere verstoringen ter hoogte van de rioleringen, regenwaterput, septische putten en funderingen (zie Plan 4).

1.5 Randvoorwaarden

Vanwege het feit er nog gebouwen op het terrein staan die moeten worden gesloopt, betreft het hier een archeologienota met uitgesteld vooronderzoek. Dit houdt in dat het vervolgonderzoek zoals gesteld in het programma van maatregelen op een later tijdstip, na de sloop van de gebouwen uitgevoerd dient te worden.

[13] Plan aangebracht door initiatiefnemer.

2 Bureauonderzoek

2.1 Werkwijze en strategie

2.1.1 Onderzoeksdoelstelling

Een bureauonderzoek kadert binnen een archeologisch vooronderzoek zonder ingreep in de bodem. Het archeologisch vooronderzoek zonder ingreep in de bodem bereikt het doel van archeologisch vooronderzoek, het vaststellen van de aan- of afwezigheid van een archeologische vindplaats, zonder de mogelijk aanwezige archeologische resten wezenlijk aan te tasten. Het bureauonderzoek bereikt het doel van archeologisch vooronderzoek zonder ingreep in de bodem door de studie van gekende of ontsloten informatiebronnen.

2.1.2 Onderzoeksvragen

Volgende onderzoeksvragen zullen in dit bureauonderzoek behandeld worden:

- Wat zijn de gekende archeologische en historische gegevens en welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologische potentieel van het terrein?
- Wat is de impact van de geplande werken?
- Is er via archeologisch onderzoek of waarnemingen op aanpalende of nabijgelegen percelen reeds info beschikbaar over de dikte en de opbouw van het aanwezige bodemarchief?
- Zijn er archeologische waarden aanwezig binnen het onderzoeksterrein?

Indien er archeologische waarden aanwezig zijn binnen het onderzoeksterrein:

- Wat is de aard van deze waarden?
- Wat is de impact van de geplande bodemingrepen op deze waarden?

2.1.3 Methoden en technieken

Het doel van het bureauonderzoek is de formulering van een archeologische verwachting van de onderzoekslocatie. Deze verwachting wordt opgesteld op basis van gekende landschappelijke, geologische, archeologische, historische en geografische bronnen.

Een eerste stap bij het formuleren van een archeologische verwachting voor de onderzoekslocatie is deze te situeren binnen een breder landschappelijk kader. Hierbij wordt beroep gedaan op de gekende geografische en geologische bronnen en kaarten.

Administratieve en geografische kaarten:

- GRB/kadasterkaart
- Topografische kaart
- Orthofoto
- Digitaal hoogtemodel
- Tertiairgeologische kaart
- Quartairgeologische kaart

- Bodemkaart

De basis van de desktopstudie bestaat verder uit een historische studie van de onderzoekslocatie en zijn directe omgeving. Hierbij wordt de gekende archeologische en historische vakliteratuur over de onmiddellijke omgeving van het plangebied geconsulteerd.

Een bijkomende belangrijke bron van informatie is het historisch kaartmateriaal. Op basis van deze oude kaarten kan een beeld worden gegeven van de evolutie van de bebouwing in het plangebied door de eeuwen heen, maar met dien verstande dat de draad slechts kan opgepikt worden vanaf het moment dat de eerste kaarten voor het gebied verschenen. Bovendien is de afwezigheid van bebouwing op deze kaarten geen garantie dat er niets geweest is. In de beginperiode van de cartografie werden voornamelijk grotere nederzettingen en belangrijke bouwwerken zoals stadsomwallingen, kerken, kloosters en kastelen weergegeven en was er geen of weinig aandacht voor de burgerlijke architectuur. Het was vaak niet de bedoeling om de huizen in detail of juist weer te geven. Pas vanaf de 19e eeuw verschijnen de eerste gedetailleerde kadasterkaarten. Een concrete huisgeschiedenis is uit het cartografisch materiaal alleen niet af te leiden. De kaarten kunnen wel ondersteunend werken. Naast de gangbare historische kaarten is ook Cartesius geraadpleegd.[14]

Volgende historische kaarten werden opgezocht en geanalyseerd:

- CAI-kaart
- Villaretkaart
- Ferrariskaart
- Atlas der Buurtwegen
- Poppkaart
- Vandermaelenkaart
- Topografische kaarten (Cartesius)

Er werden geen externe specialisten betrokken bij dit onderzoek en geen wetenschappelijke advisering ingewonnen bij derden.

[14] CARTESIUS 2020

2.2 Assessment

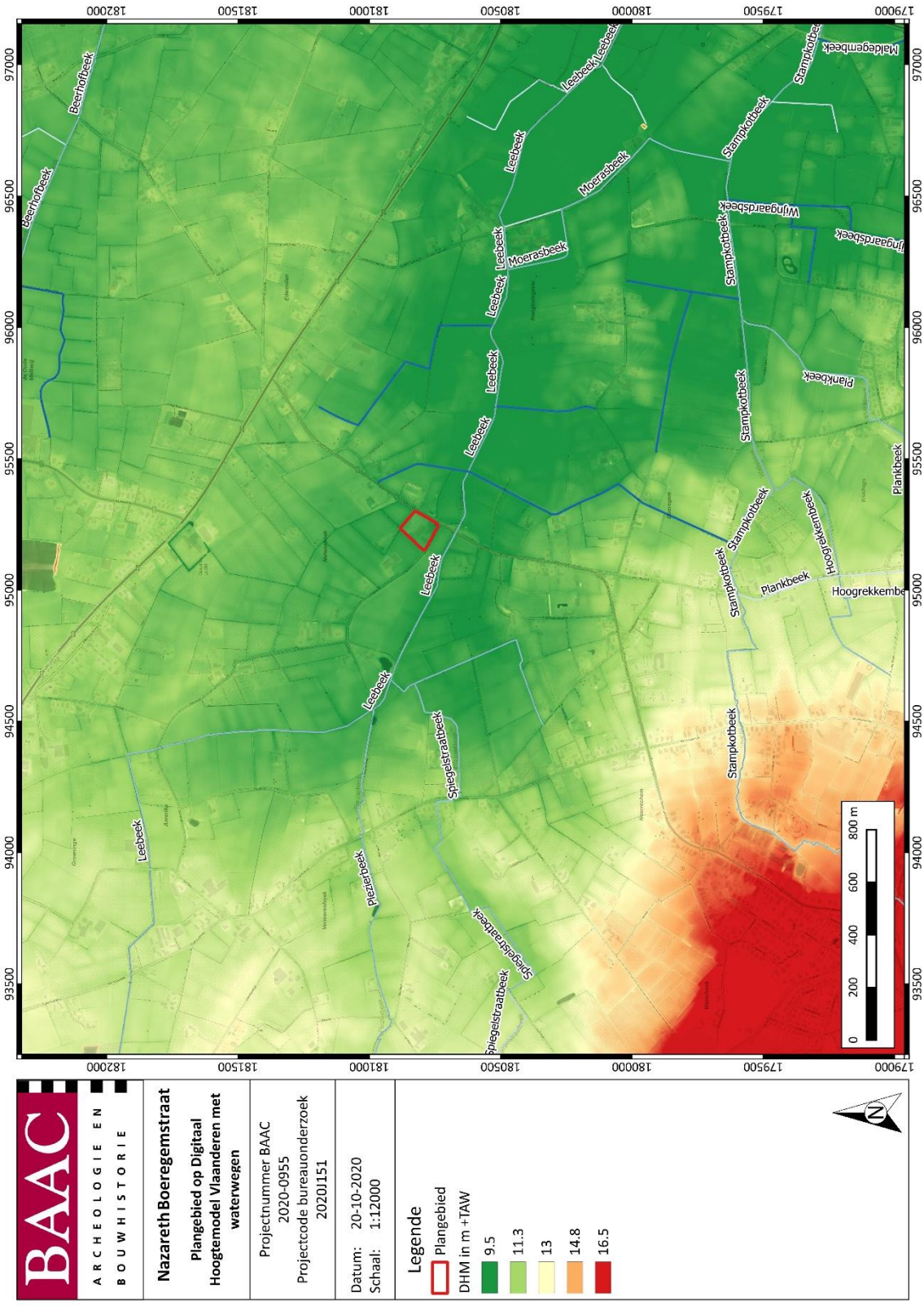
In dit hoofdstuk wordt een overzicht gegeven van de beschikbare kennis inzake bodemkunde, geomorfologie, historie, cartografie en archeologie met betrekking tot het plangebied en omgeving. Deze informatie vormt de basis voor de archeologische verwachting van het onderzoeksgebied.

2.2.1 Landschappelijk kader

Topografische situering

De exacte locatie van het plangebied is weergegeven op Plan 1. Het plangebied is gelegen aan de hoek van de Plezierstraat en de Boeregemstraat in het zuiden van de gemeente Nazareth, op de grens met Ouwegem. De Leebeek stroomt net ten zuiden van het plangebied.

De omgeving rond het projectgebied is vrij vlak en bevindt zich volgens het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHM) tussen + 9,2 en 11 m TAW. Naar het zuiden toe stijgt het niveau sterk richting Kruisem tot boven + 30 m TAW. Het plangebied zelf is vrij vlak met hoogtes variërend tussen + 9,65 en + 10,2 m TAW. Hierbij is het noordelijke, huidige braakliggende deel van het plangebied iets hoger gelegen dan het bebouwde gedeelte van het terrein.

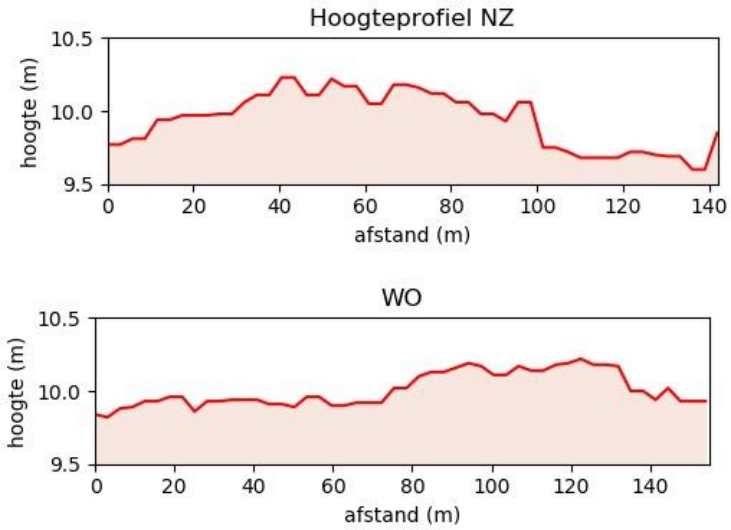
Plan 5: Plangebied op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHM)[15] met waterwegen (digitaal; 1:1; 20/10/2020)

[15] AGIV 2020a

Plan 6: Plangebied en hoogteverloop op het DHM[16] (digitaal; 1:1; 20/10/2020)

[16] AGIV 2020a

Figuur 6: Hoogteverloop plangebied

Landschappelijke situering

In geomorfologisch opzicht bevindt het plangebied zich in het vlakland van Nazareth, onderdeel van de zuidelijke uitloper van de Vlaamse Vallei.

Het vlakland van Nazareth is een vlak zandig gebied met hoogtes rond de + 10 m TAW. De typische micromorfologie van de west-oost gerichte dekzandruggen die typerend zijn voor de Vlaamse Vallei zijn hier afwezig. Er komen enkele weinig ingesneden beken voor die zich op het zandig oppervlak ontwikkelen. De menselijke invloed op de afwatering is groot zoals blijkt uit de vele gegraven grachten en doorsteken. Rondom het plangebied, tussen Ouwegem en Nazareth, komt een afwateringspatroon voor van grachten die van west naar oost lopen en die naar de Boven-Schelde afwateren. Het vlak van Nazareth komt overeen met het fluvioperiglaciale opvullingsvlak van de Vlaamse Vallei en is te beschouwen als het laagterras dat enkele meters boven de valleibodem van de alluviale vlakte uitsteekt.[17]

Paleogeen en neogeen (tertiair)[18]

De omgeving van het plangebied wordt gekenmerkt door afzettingen van het Lid van Moen, onderdeel van de Formatie van Kortrijk. De Formatie van Kortrijk is een mariene afzetting bestaande uit voornamelijk kleiige sedimenten met weinig macrofossielen.

Het Lid van Moen wordt aangetroffen onder het Lid van Aalbeke, als dit van elkaar gescheiden kan worden. Het Lid van Moen is het dikste kleipakket en is heterogeen. Het bestaat uit een kleiige silt met laagjes zand.

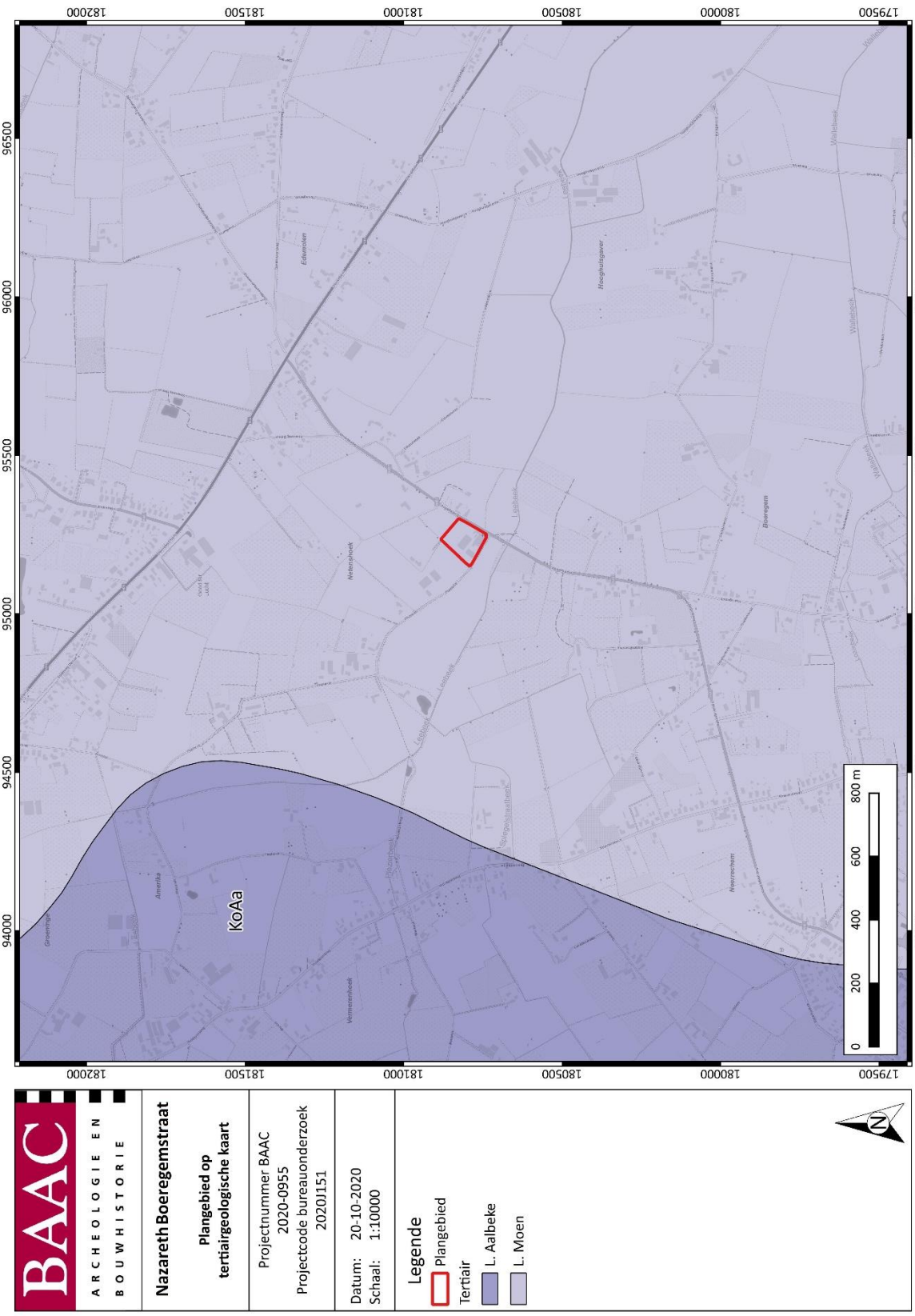
Quartair[19]

Op de quartairgeologische kaart 1:50.000 is het plangebied gekarteerd als F2: Weichseliaan fluvioperiglaciaire facies zonder niveofluviale deklaag. Het onderste zandig complex bestaat uit middelmatig fijn tot middelmatig grof zand dat zwak glauconiethoudend is en grindelementen en schelpresten bevat. Naar onder toe wordt het grover. Het bovenste zandig complex bestaat uit

[17] DE MOOR 1997
[18] DE GEYTER 1999
[19] DE MOOR 1997

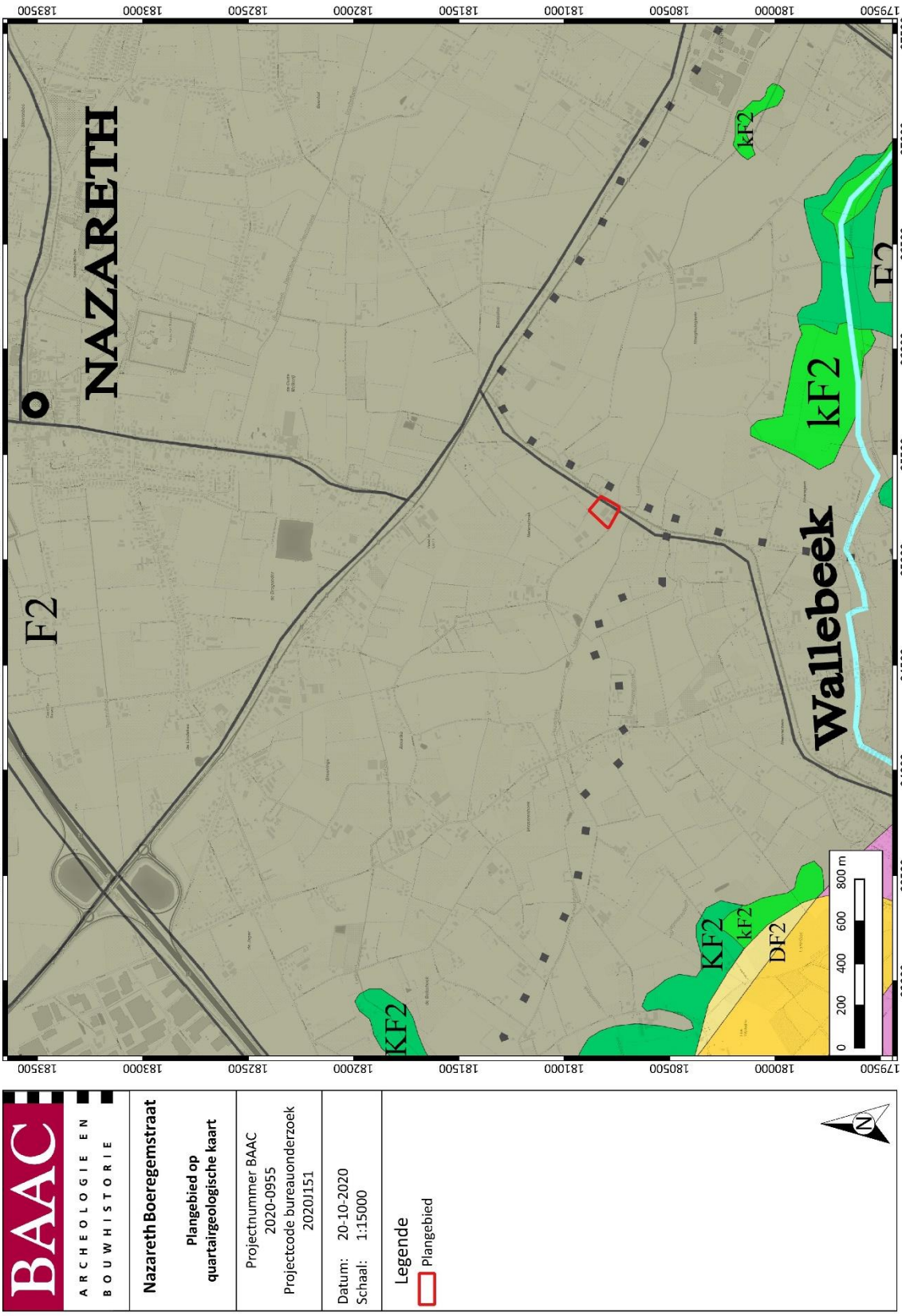
middelmatig, fijn zand met lenzen van middelmatig zand. Ten oosten van de Leie wordt dit zand wat grover. Het is opgebouwd uit ondiepe kruisgelaagde geulvormige structuren met diagonale of tangentiële interne laminaire gelaagdheid. Aan de basis komt op veel plaatsen een dunne grindvloer voor. De eenheid vertoont cryoturbaties en vorstwiggen.

Deze afzettingen werden gevormd door verwilderende rivieren onder periglaciale omstandigheden van de laatste ijstijd. Hierbij volgde accumulatie van sedimenten zich af met erosiefasen wat resulteerde in een residuele dalopvulling.

Plan 7: Plangebied op de tertiairgeologische kaart[20] (digitaal; 1:50.000; 20/10/2020)

[20] DOV VLAANDEREN 2020b

Plan 8: Plangebied op de quartairgeologische kaart 1:50.000[21] (digitaal; 1:50.000; 20/10/2020)

[21] DOV VLAANDEREN 2020c

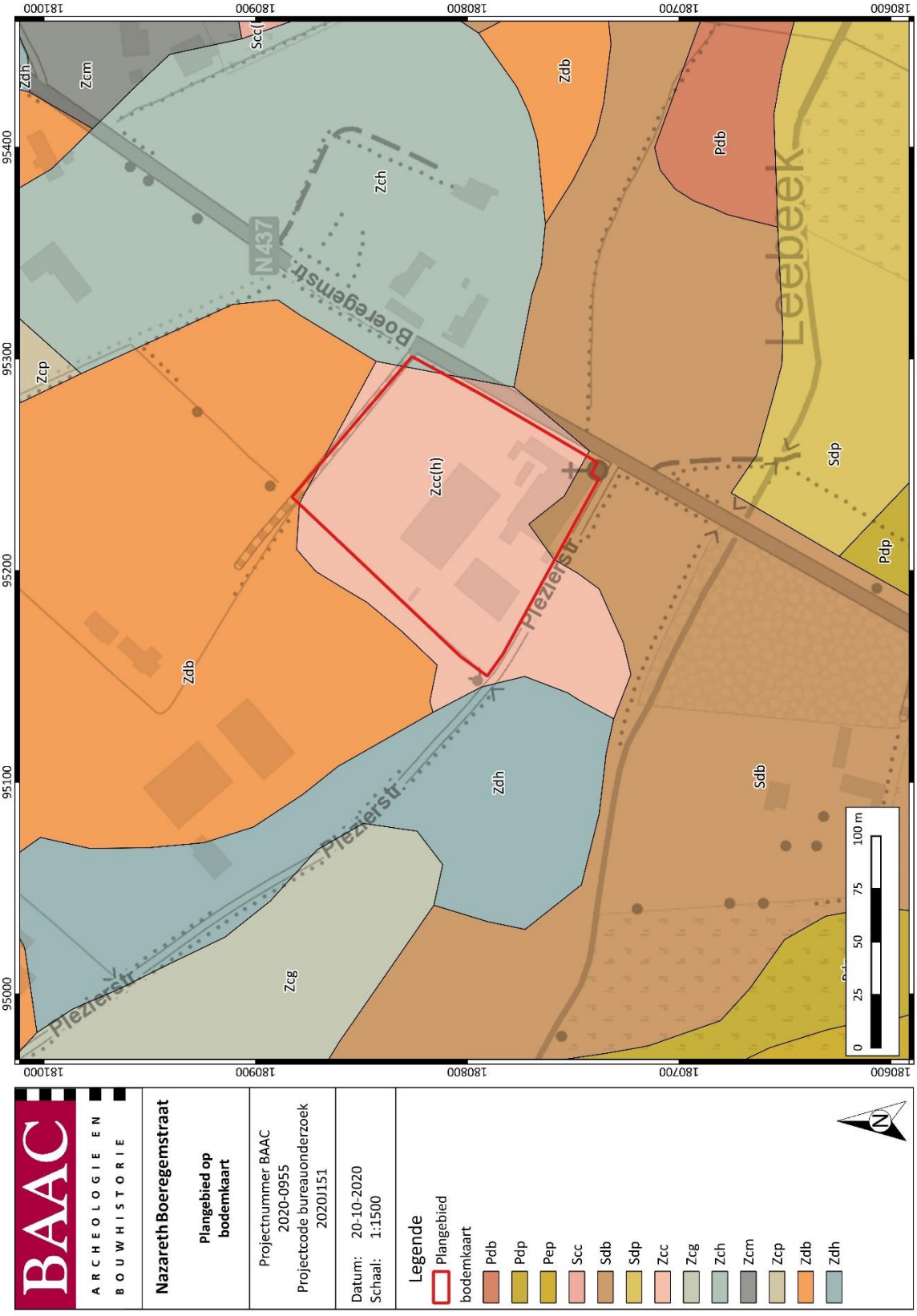
Bodem

Op de bodemkaart van Vlaanderen is de bodem in het plangebied gekarteerd als Zcc(h), Sdb, Zdb en Zch.

- Zcc(h); een matig droge zandbodem met sterk gebrokkelde textuur B-horizont. Deze matig droge zandgronden vertonen roestverschijnselen tussen 60-90 cm en hebben een gunstige waterhuishouding in de winter maar zijn droogtegevoelig in de zomer.
- Sdb: matig natte lemige zandbodem met structuur B-horizont. De bouwvoor is ongeveer 30 cm dik en bruin tot grijsbruin. De textuur B horizont is meestal weinig uitgesproken. Roestverschijnselen beginnen tussen 40-60 cm. In de winter zijn deze bodems iets te nat en in de zomer te droog.
- Zdb: matig natte zandbodem met structuur B-horizont. Roestverschijnselen beginnen tussen 40-60 cm. De waterhuishouding is matig goed, met soms overlast in de winter.
- Zch: matig droge zandbodem met verbrokkelde ijzer en/of humus B-horizont. De donker bruingrijze bouwvoor is humeus en 30 tot 60 cm dik. De podzol B is verbrokkeld in harde concreties en is tussen 20 en 30 cm dik. Roestverschijnselen beginnen tussen 60 en 90 cm diepte.

Het plangebied wordt grotendeels omringd door Zdh, Zch, Pdb en Sdp, matig natte tot droge zandleembodems en matig natte (lichte) zand tot zandleembodems:

- Zdh: matig natte zandbodem met verbrokkelde ijzer en/of humus B-horizont.
- Zcg: matig droge zandbodem met duidelijke ijzer en/of humus B-horizont.
- Pdb: matig natte lichte zandleembodem met structuur B-horizont.
- Sdp: matig natte lemige zandbodem zonder profielontwikkeling.

Plan 9: Plangebied op de bodemkaart van Vlaanderen[22] (digitaal; 1:20.000; 20/10/2020)

[22] DOV VLAANDEREN 2020a

2.2.2 Historisch kader

Het plangebied is gelegen in de gemeente Nazareth, een uitgestrekte gemeente met een oppervlakte van 2573 ha, die in 1977 fusioneerde met de gemeente Eke en deel uit maakt van de Kantons Deinze en Nazareth. Deze kantons zijn gelegen binnen de Vlaamse Zandstreek in het Leie-Schelde Interfluvium. Het microreliëf bestaat er uit een afwisseling van zandruggen, kouterruggen, beekvalleitjes en rivierdalen. Tot in de loop van de vroege middeleeuwen bestond het natuurlandschap overwegend uit loofbos, het zo gehete "*Scheldeholt*". Nazareth was oorspronkelijk gelegen in het centrum van de uitgestrekte heide, het zogenaamde "*Scheldeveld*". Historisch-geografisch behoort het gebied tot een eerder jong ontginningslandschap gekenmerkt door open percelen en naaldhoutpercelen. De verschillende landschapstypes uit de omgeving corresponderen met de verschillende stadia uit de ontginningsgeschiedenis. Zo zijn de oudste cultuurgronden gelegen op hoger gelegen kouterruggen. Nabij deze kouters ontstonden de eerste "*driesgehuchten*": bewoning rondom een gemeenschappelijk plein. Uiteindelijk wordt de druk op het natuurlandschap zo groot, dat men zijn toevlucht zal zoeken tot minder goed gedraineerde gronden, die onder invloed van de Sint-Baafsabdij, de Sint-Pietersabdij, de Bijloke, de Abdij van Drongen en de Baudelo-abdij actief ontgonnen worden. Het gebied groeide uit tot een gesloten landschap met regelmatige percelering en sites met walgracht die fungeerden als satellieten. Tijdens de 18e eeuw was een vrij groot deel van Nazareth nog bebost. Het centrum van deze uitgestrekte heide bleef lange tijd in eigendom van de Gentse Sint-Pietersabdij.[23]

De oudste vondsten die wijzen op menselijke aanwezigheid in de omgeving klimmen op tot 10.000-7.500 v. Chr. Verschillende microlieten in de omgeving van de Leie doen een zekere occupatie van het Leiedal vermoeden in de loop van de mesolithicum. Maar ook enkele losse vondsten daterend uit het neolithicum zijn gekend uit de omgeving. Op de voormalige droge kouterruggen werden nederzettingen vanaf de late bronstijd aangetroffen tot de ijzertijd. Tijdens de Gallo-Romeinse periode zou er sprake geweest zijn van een bevolkingsstijging, de verschillende losse vondsten en enkele systematische opgravingen bevestigen dan ook deze vermoedens. Vervolgens werd het gebied geplaagd door Germaanse invallen en kwam het onder invloed van Frankische stammen. De inplanting op droge, hoge kouterruggen nabij de rivier toont een zekere continuïteit aan in bewoning.[24]

Na het verdrag van Verdun en de verdeling van het Karolingische rijk kwam het gebied toe aan de Franse koning. De graven van Vlaanderen werden aan het eind van de 9de eeuw machtige leenmannen. De nieuwe kasselrijen hadden hun zetel en leenhof in de belangrijkste steden, zo viel Nazareth onder de kasselrij van Oudenaarde. Naast het grafelijk bezit en het domein van de grote Gentse abdijen, kwam een groot netwerk van lokale heerlijkheden en lenen tot stand, dat in handen was van onder meer verschillende Gentse patriciërsfamilies. Deze omwalde sites speelden een belangrijke rol in de ontginningsgeschiedenis van de omgeving en gaan dus ook in het geval van Nazareth terug tot in de middeleeuwen. Tot de oudste pachthoeven van de gemeente die tot op heden nog bestaan, horen het Hof ter Galeien, Stede ter Steene, Goed ter Biezen, Goed ten Grooten Hove, Hof ter Meeren, Oude Goed, Vertruynengoed, Goed ter Linden, Coudenhof, Goed te Maaigem, Goed ter Lucht, Duizend Prijkels, 't Groot en Klein Beerhof, Hof te Schaapbeke.[25]

De parochie Nazareth werd vermoedelijk gesticht in 1240, na het verschijnen van Onze-Lieve-Vrouw aan de bisschop van Doornik in de bossen te Nazareth. Tijdens het midden van de 14e eeuw hield Jan van der Zickele een stuk grond in leen en twee hofsteden in erfelijke cijns (die later werden omgezet in lenen) van de graaf van Vlaanderen. In 1559 werd de heerlijkheid van Nazareth vervolgens verpand aan Jacob van den Nesse en in 1603 vervolgens verkocht aan de bisschop van Gent. Nadien kocht Lodewijk van Rockolfing de heerlijkheid terug. Het planmatig aangelegde dorp werd vermoedelijk

[23] IOE 2020 ID:121383, IOE 2020 ID:126624
[24] IOE 2020 ID:126624
[25] IOE 2020 ID:126624, IOE 2020 ID: 121383

reeds opgericht tijdens de 13e eeuw. De bewoningsconcentratie bleef in eerste instantie beperkt rondom een vierkant dorpsplein met omwalde kerk met kerkhof en via een lange dreef verbonden was met een vierkant omwald kasteel.[26]

Essentieel voor de verdere ontwikkeling van deze streek was het rechttrekken van de oude heerbaan van Kortrijk naar Gent in de eerste helft van de 18e eeuw. In 1760 wordt de steenweg tussen Deinze en Oudenaarde aangepakt, in 1765 wordt de heerbaan tussen Gent en Deinze vernieuwd en doorgetrokken richting Tielt. Later zal ook de heerbaan tussen Gent en Oudenaarde rechtgetrokken worden. De twee belangrijkste verbindingswegen (Gent-Oudernaarde en Gent-Kortrijk) kruisen elkaar in het dorpscentrum. Ten gevolge van de exponentiële bevolkingstoename zal men in de 18e eeuw de heide en woeste gronden van het "Scheldeveld" systematisch ontginnen volgens een stervormig net van zeven dreven.[27]

De Franse Revolutie betekende het einde van de heerlijkheden en de rechterlijke instellingen van het ancien regime. Deze periode drukte zijn stempel op de economie. Gelukkig bracht de invoering van nieuwe nijverheden en fabriekjes soelaas. Ook de aanleg van de spoorwegen betekende een nieuwe start voor de economische expansie van de omgeving. In de jaren '70 van de vorige eeuw werd de E17 aangelegd die de ontsluiting van de naburige gemeenten bevorderde. Met onder meer het ontstaan van verschillen industrieparken tot gevolg.[28]

Tijdens de laatste weken van de Eerste Wereldoorlog, verwoestten de terugtrekkende Duitse troepen verschillende kerktorens en dorpskernen. In de jaren '30 wordt vervolgens vanaf Gent tot Astene een versterkte linie uitgebouw als bescherming van de uiterste stelling waarachter de strijdkrachten zich zouden terugtrekken tijdens een vijandige aanval. Deze bunkerlinie: het "*Bruggehoofd Gent*", bestond uit 228 betonnen bunkers. De bunkerlijn over Nazareth verbond de bunkers te Eke en te Astene. Tijdens de inval van de Duitsers in 1940 hebben de Belgische divisies hier verschillende dagen stand gehouden tot op 21 mei beslist werd het leger terug te trekken tot de Leie en het Schipdonkkanaal. Opnieuw kregen de Leidorpen het zwaar te verduren, met verscheidene burgerslachtoffers.[29]

2.2.3 Cartografische bronnen

Villaret (1745-1748)

Op de Villaretkaart[30] (Plan 10) staat het plangebied reeds afgebeeld op de hoek van twee straten: de huidige Plezierstraat en Boeregemstraat. De Boeregemstraat heeft op de Villaretkaart een meer kronkelend verloop van de huidige straat. Op het plangebied zelf wordt geen bewoning weergegeven, maar aan de overkant van de Boeregemstraat worden wel enkele huizen afgebeeld. Langsheen de straat worden hier en daar huizen afgebeeld, maar over het algemeen heeft de omgeving een ruraal karakter met de aanwezigheid van voornamelijk akkerlanden. De akkers worden omringd door bomenrijen. Er zijn reeds meerdere grachten en beken zichtbaar op het plan. Langs de Plezierstraat worden meer graslanden/bomen weergegeven. Op het perceel ten westen van het plangebied, aan de Plezierstraat, wordt ook bebouwing weergegeven.

Op ca. 800 m ten noordoosten van het plangebied wordt de "Moulin de Nazareth" afgebeeld, een voormalige molensite aan het kruispunt van de huidige Boeregemstraat en Deinse Baan.

[26] IOE 2020 ID: 121383
[27] IOE 2020 ID:126624, IOE 2020 ID: 121383
[28] IOE 2020 ID:126624
[29] IOE 2020 ID:126624; IOE 2020 ID:304562
[30] GEOPUNT 2020f

Ferraris (1771-1778)

Op de Ferrariskaart[31] (Plan 11) is te zien dat het plangebied zelf nog steeds onbebouwd is. De omgeving heeft een ruraal karakter met de aanwezigheid van akker- en weilanden. Het bosbestand is licht toegenomen op enkele percelen in vergelijking met de Villaretkaart. Aan de overkant van de Boeregemstraat worden enkele huizen weergegeven. De bewoning langsheen de Boeregemstraat is licht toegenomen ten opzichte van de Villaretkaart. De bebouwing ten westen van het plangebied is verdwenen.

Vandermaelen (1846-1854)

Op de Vandermaelenkaart[32] (Plan 12) wordt het plangebied niet volledig correct weergegeven. Het plangebied moet iets zuidelijker gesitueerd worden, op de hoek van de twee straten. De correcte afbakening wordt aangeduid op het plan. Hierbij is te zien dat er reeds een woning aanwezig is binnen het plangebied, in het zuiden aan de straatkant van de Boeregemstraat.

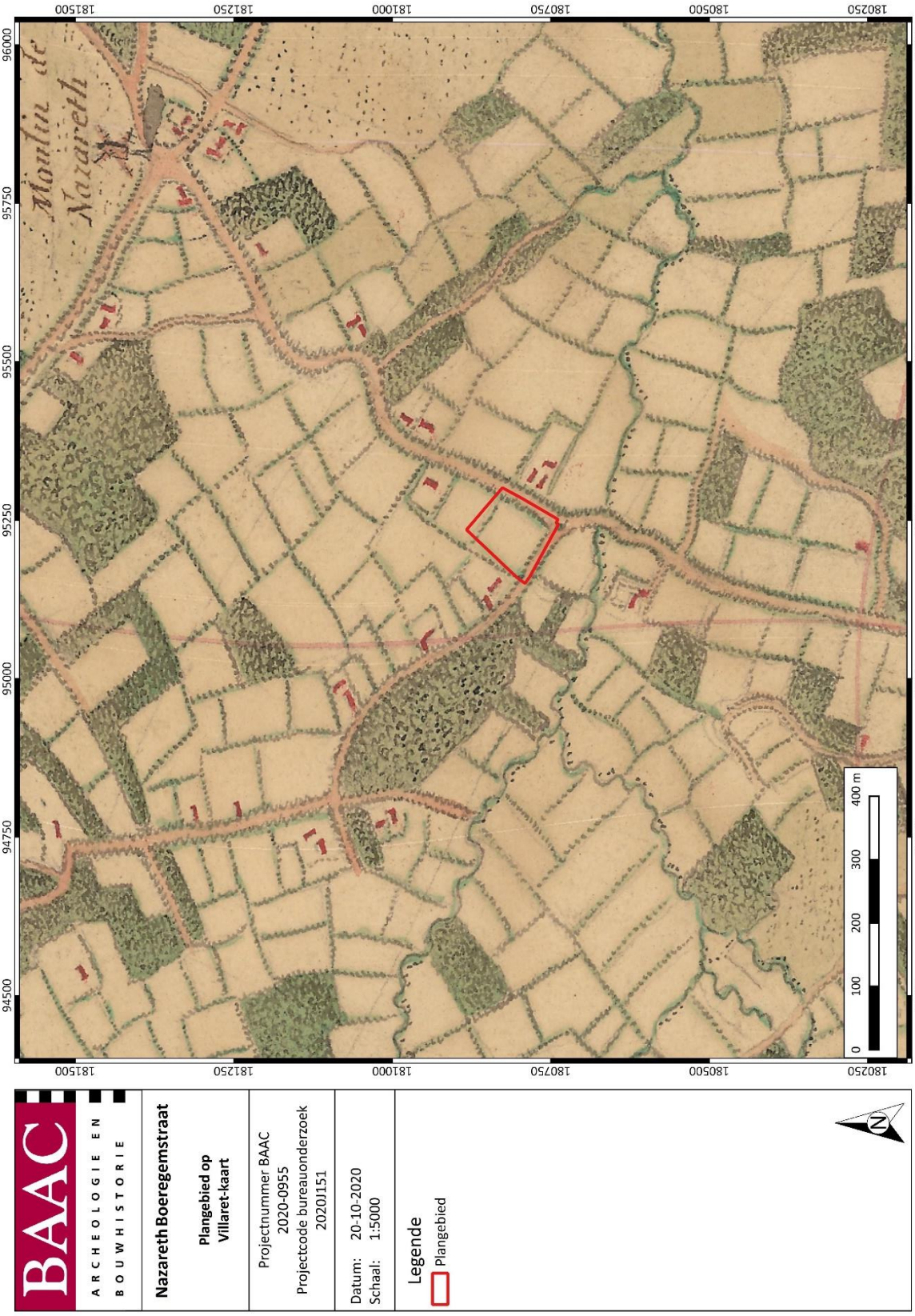
Atlas der Buurtwegen (1843-1845)

Op de Atlas der Buurtwegen[33] (Plan 13) wordt het plangebied wél correct gesitueerd. Ook hierbij wordt op het zuidelijke perceel bewoning weergegeven aan de straatkant. Vanaf de Atlas der Buurtwegen wordt ook de kapel reeds weergegeven in de zuidelijke hoek.

Popp (1842-1879)

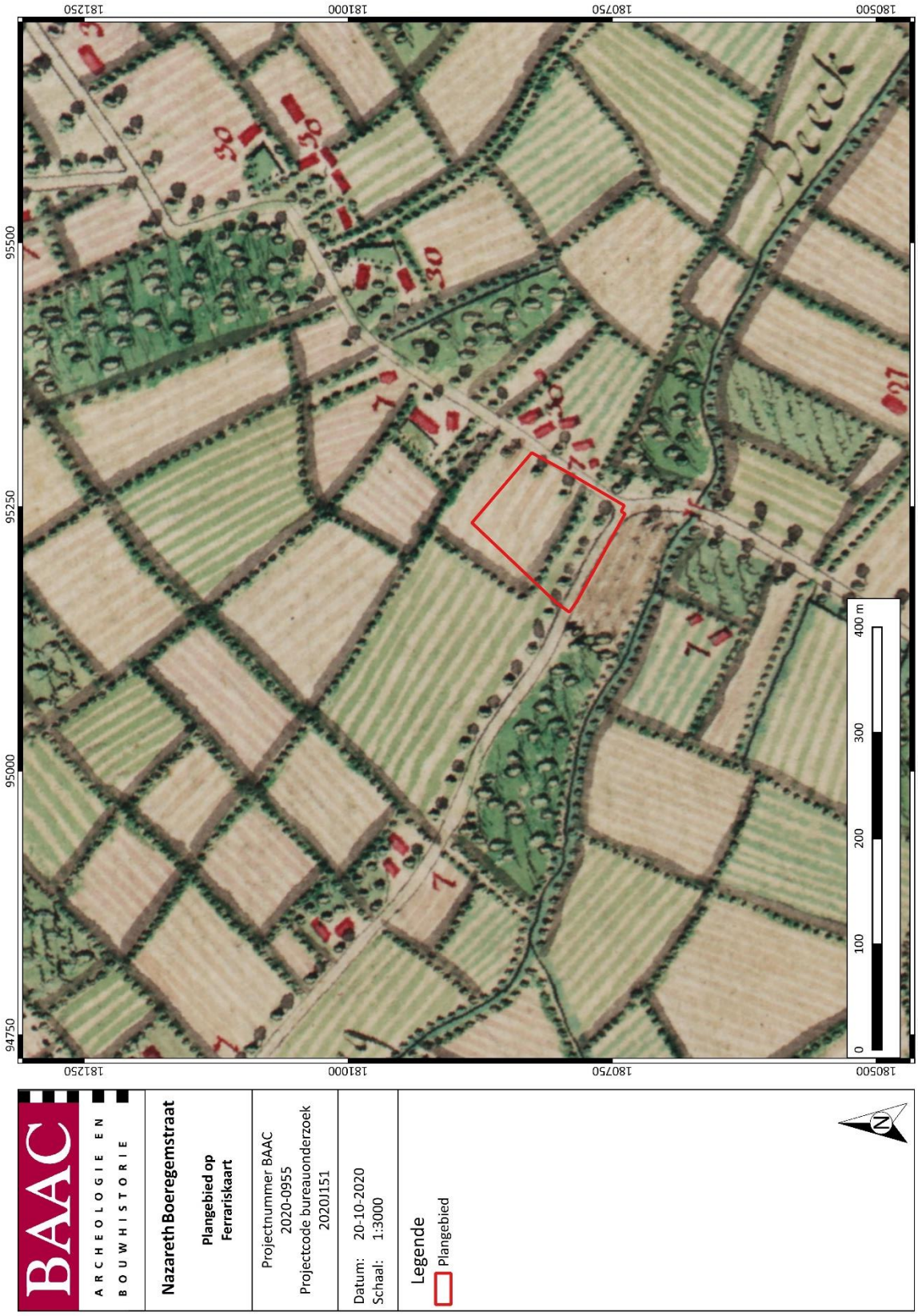
De Poppkaarten[34] (Plan 14) beelden ter hoogte van het plangebied geen duidelijke situatie weer. Het plangebied ligt op de rand van twee kaartbladen. Hierdoor is de zone aan de straatkant van de Boeregemstraat niet duidelijk afgebeeld. Wel zijn de achterliggende structuren op dit perceel weergegeven, wat doet vermoeden dat de situatie onveranderlijk is ten opzichte van de Atlas de Buurtwegen.

[31] KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK VAN BELGIË 2020
[32] GEOPUNT 2020h
[33] GEOPUNT 2020g
[34] KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK VAN BELGIË 2020

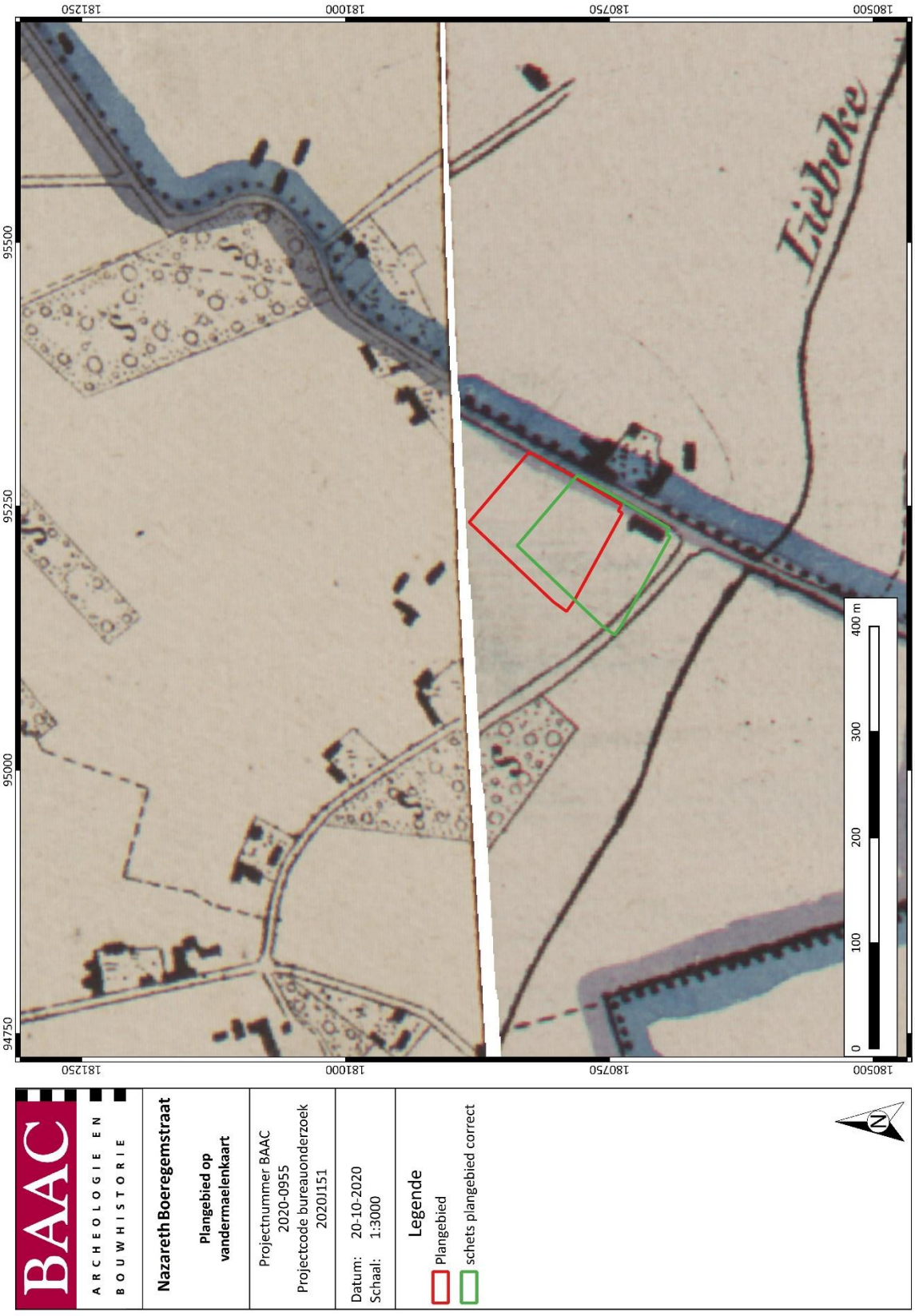
Plan 10: Plangebied op de Villaretkaart[35] (analoog; onbekend; 20/10/2020)

[35] GEOPUNT 2019a

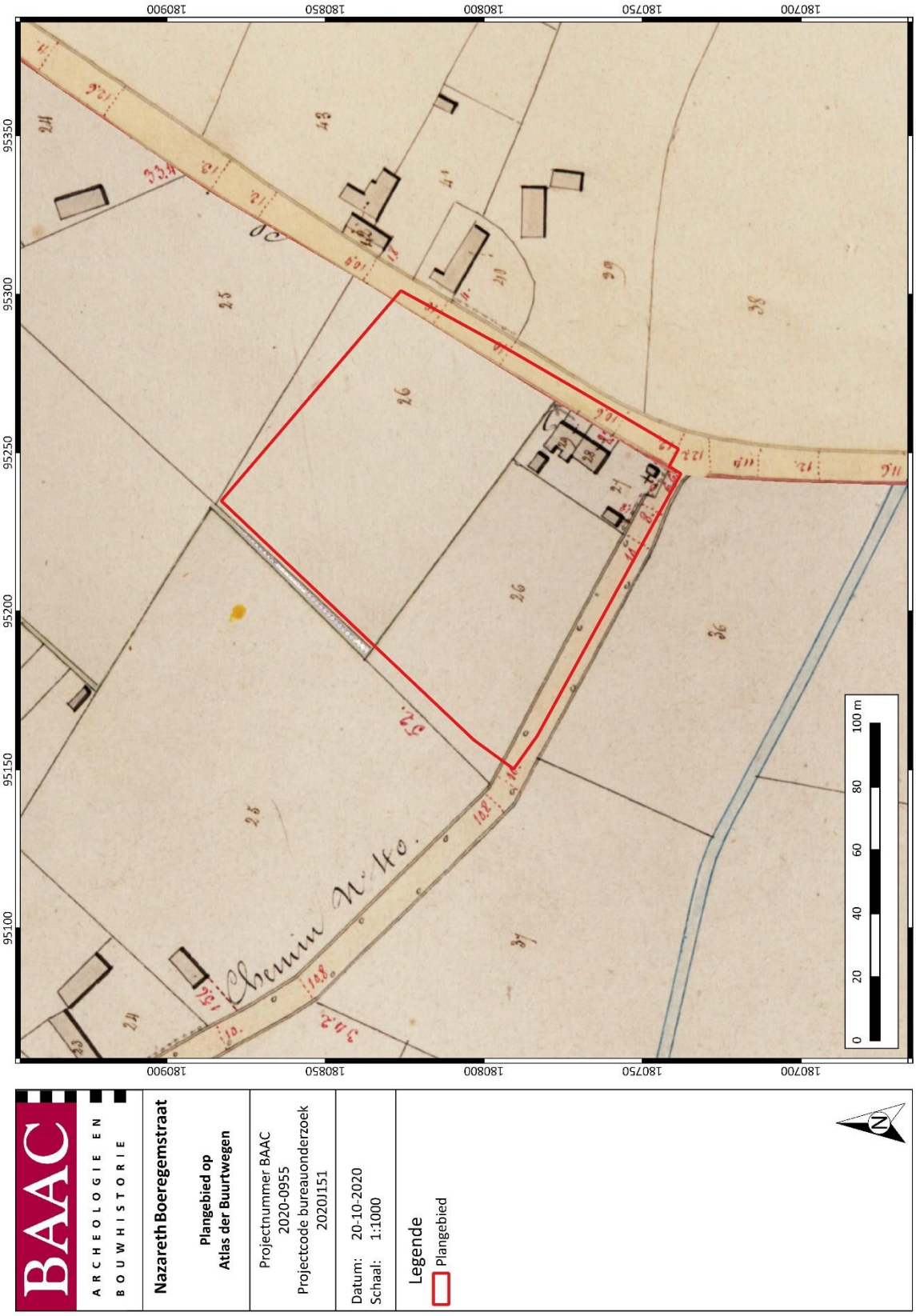
Plan 11: Plangebied op de Ferrariskaart[36] (analoog; 1:25.000; 20/10/2020)

[36] GEOPUNT 2020c

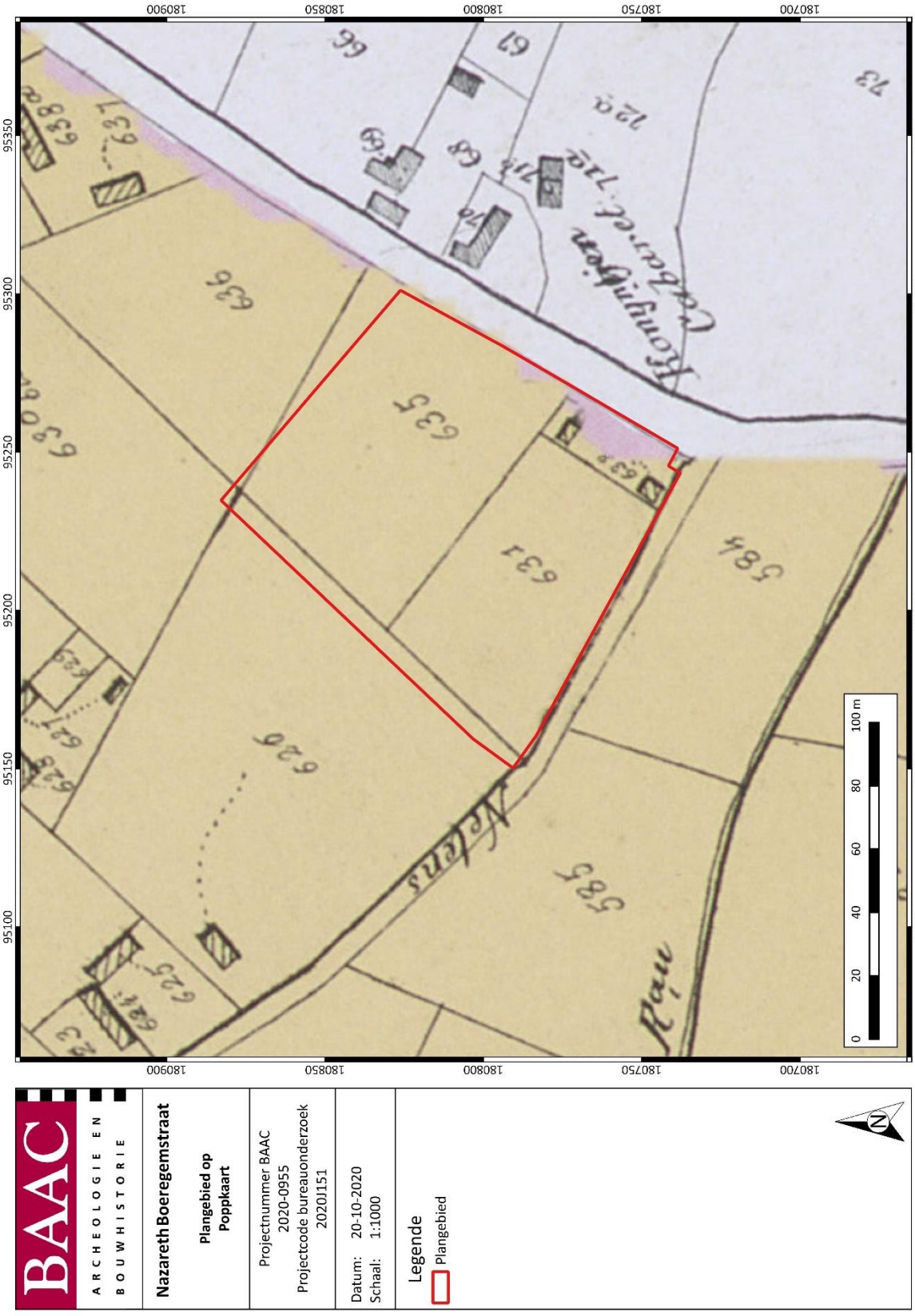
Plan 12: Plangebied op de Vandermaelenkaart[37] (analoog; 1:20.000; 20/10/2020)

[37] GEOPUNT 2020d

Plan 13: Plangebied op de Atlas der Buurtwegen[38] (analoog; 1:2500; 20/10/2020)

[38] GEOPUNT 2020b

Plan 14: Plangebied op de Poppkaart[39] (analoog; 1:1.250-1:7.500; 20/10/2020)

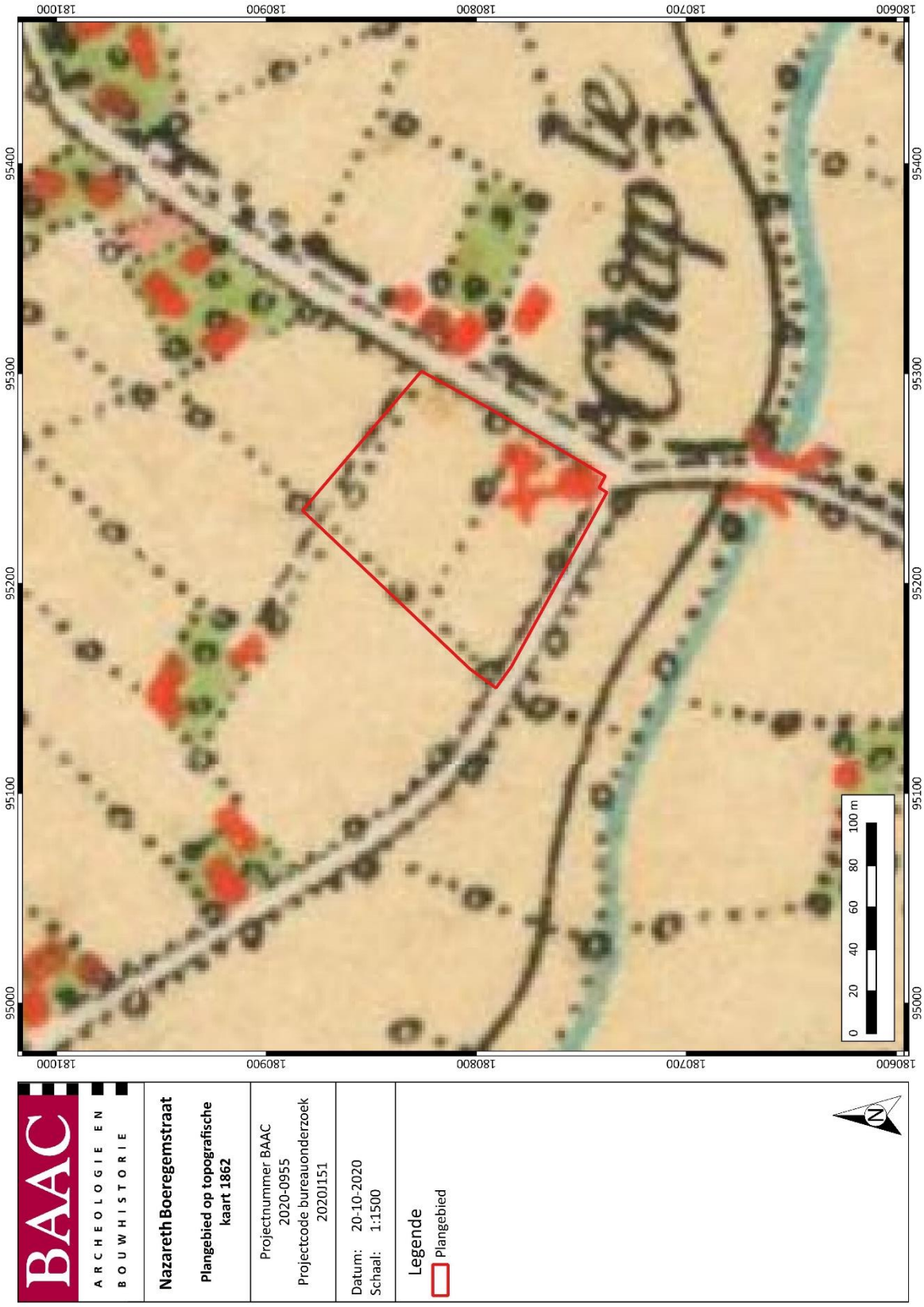
[39] GEOPUNT 2020e

2.2.4 Topografische en orthofotografische bronnen

De topografische kaart van 1862 (Plan 15) geeft een niet al te duidelijk beeld weer. De kapel is zichtbaar en er lijken twee gebouwen op het zuidelijke perceel te staan aan de straatkant met de Boeregemstraat, wat overeenkomt met het beeld op de Poppkaart en de Atlas der Buurtwegen. De kaarten van 1884 (Plan 16) en 1911 (Plan 17) geven een gelijkaardig beeld weer met bebouwing langs de Boeregemstraat met enkele kleinere structuren op het achtererf. Op de topografische kaart van 1966 (Plan 18) is de situatie ter hoogte van het plangebied gewijzigd en zijn grotere structuren zichtbaar die vermoedelijk te linken zijn aan het voormalige hout- en bouwmaterialenbedrijf.

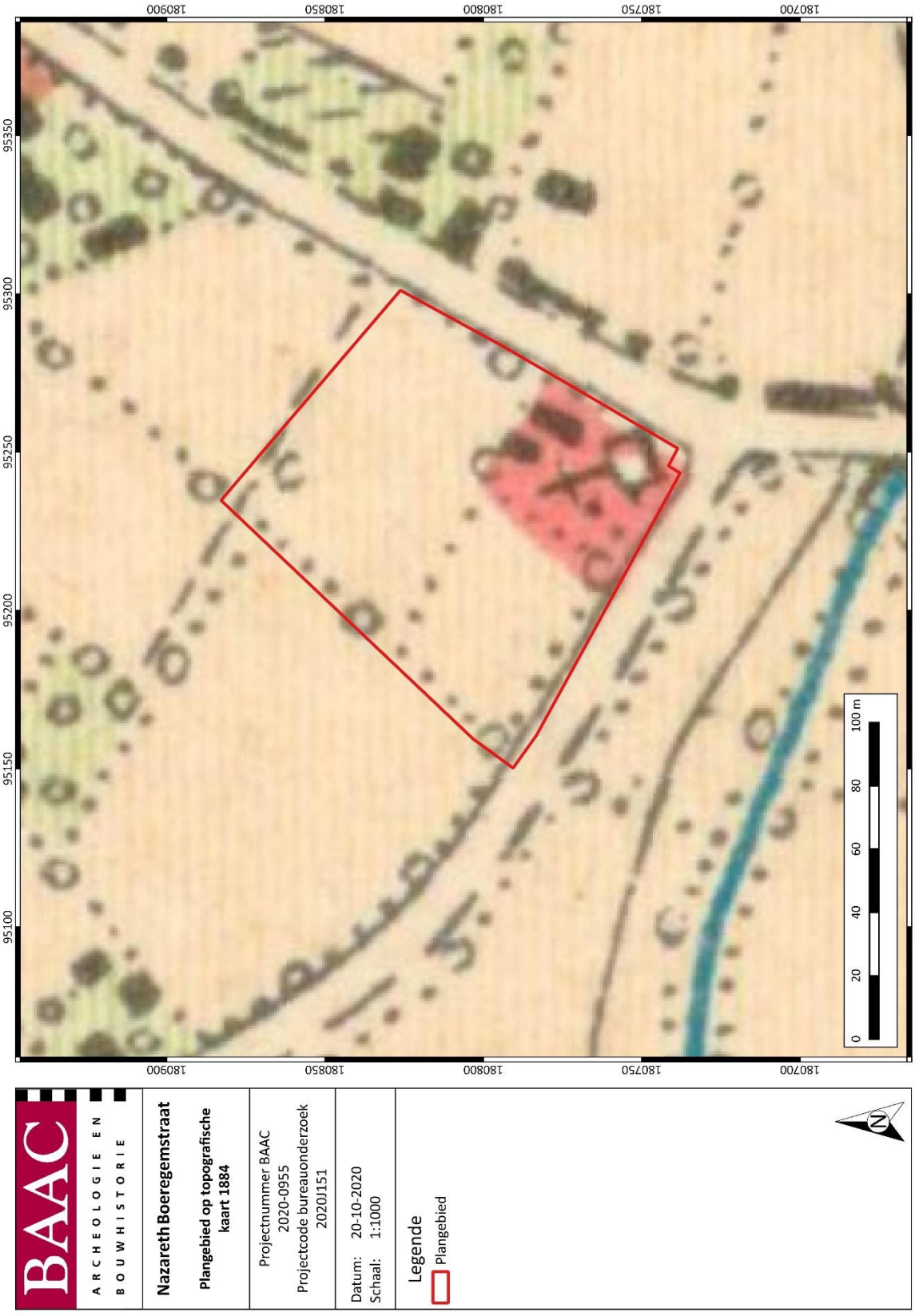
Op de luchtfoto uit 1971 (Plan 19) is te zien dat de structuren gerelateerd aan het bedrijf zijn uitgebreid. Het noordelijke deel van het plangebied is nog steeds braakliggend, terwijl het zuidelijke deel quasi volledig bebouwd en verhard is. Op de luchtfoto uit 1979-1990 (Plan 20) is het braakliggende, noordelijke deel van het plangebied veranderd. Er lijken geen verhardingen aanwezig, maar wel zijn verschillende paden, mogelijk aarden wegen, en grondhopen zichtbaar. Op de luchtfoto uit 2000-2003 (Plan 21) wordt duidelijk dat deze zone gebruikt werd voor stockage. Het merendeel van het plangebied was verhard. De twee gezinswoningen in het zuidoosten van het plangebied worden nog steeds afgebeeld.

Op de luchtfoto uit 2012 (Plan 12) is te zien dat het noordelijk deel van het plangebied niet meer gebruikt wordt als stockagezone en dat de loods verwijderd is die zich net ten zuiden van de stockagezone bevond. De situatie blijft onveranderd tot op heden.

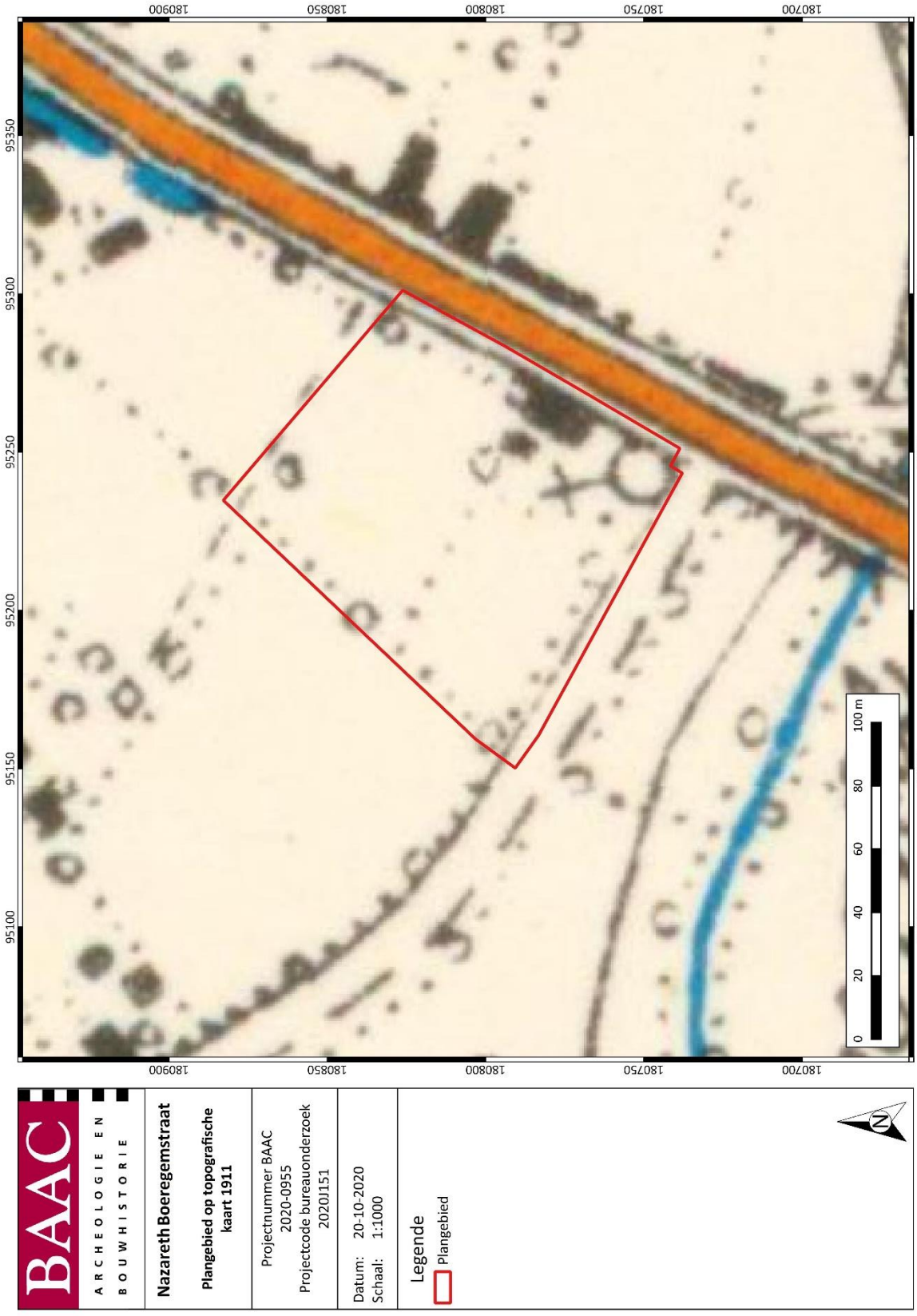
Plan 15: Plangebied op topografische kaart 1862[40] (digitaal; 1:20.000; 20/10/2020)

[40] CARTESIUS 2020

Plan 16: Plangebied op topografische kaart 1884[41] (digitaal; 1:20.000; 20/10/2020)

[41] CARTESIUS 2020

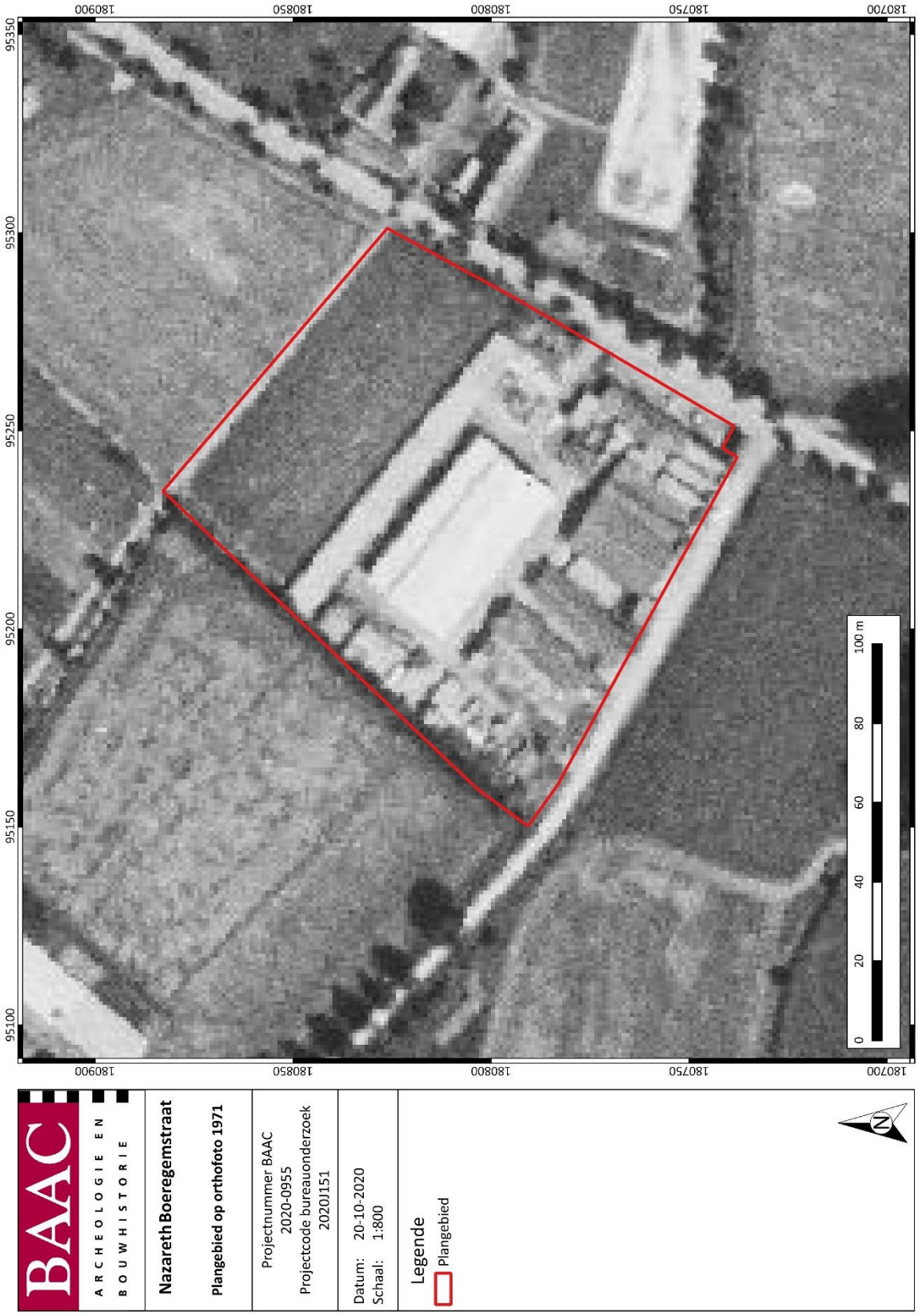
Plan 17 Plangebied op topografische kaart 1911[42] (digitaal; 1:20.000; 20/10/2020)

[42] CARTESIUS 2020

Plan 18: Plangebied op topografische kaart 1966[43] (digitaal; 1:20.000; 20/10/2020)

[43] CARTESIUS 2020

Plan 19: Plangebied op orthofoto 1971[44] (digitaal; 1:1; 20/10/2020)

[44] AGIV 2020c

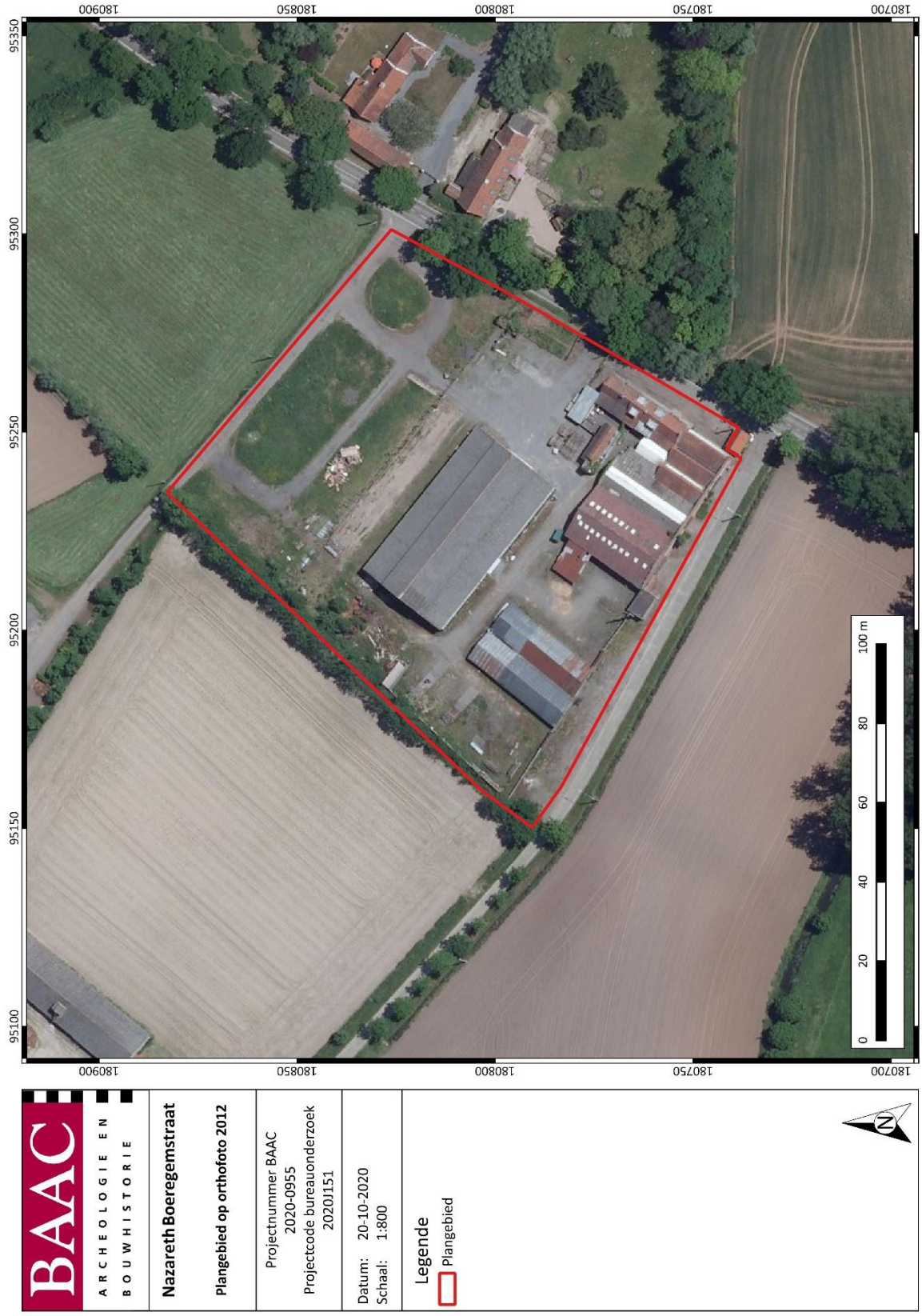
Plan 20: Plangebied op orthofoto 1979-1990[45] (digitaal; 1:1; 20/10/2020)

[45] AGIV 2020d

Plan 21: Plangebied op orthofoto 2000-2003[46] (digitaal; 1:1; 20/10/2020)

[46] AGIV 2020g

Plan 22: Plangebied op orthofoto 2012[47] (digitaal; 1:1; 20/10/2020)

[47] AGIV 2020e

2.2.5 Archeologisch kader

Centrale Archeologische Inventaris

De Centrale Archeologische Inventaris (CAI) is een databank van archeologische vindplaatsen in Vlaanderen. Dit overheidsinstrument helpt een inschatting maken over het archeologisch potentieel van het plangebied. Voor het plangebied zelf aan de Boeregemstraat zijn geen archeologische waarden gekend (Plan 23).[48] In een straal van 1 km rondom het projectgebied zijn de volgende meldingen gekend (Tabel 2):

Tabel 2: Archeologische waarden in de CAI in de onmiddellijke omgeving van het plangebied.[49]

CAI-NUMMER	OMSCHRIJVING
500490	BEEKSTREERTBEEK – NEOLITHICUM – LITHISCH MATERIAAL - VELDKARTERING
500491	GOEDLEVEN 2 – NEOLITHICUM – LITHISCH MATERIAAL – VELDKARTERING
503829	DE RECHTE MAN – NEOLITHICUM – "ZONE MET NEOLITHISCHE VONDSTEN" – ARCHIEF IAP (EFGOEDONDERZOEK)
501906	MOLENSINGEL – NEOLITHICUM – LITHISCH MATERIAAL – VELDKATERING
501912	NETENSHOEK – LAATNEOLITHICUM – LITHISCH MATERIAAL – VELDKARTERING
503845	GOED LEVEN 1 – MESOLITHICUM/MID ROMEINS – "MESO EN NEO BEWONINGSSPOREN"/MUNTEN – ERFGOEDONDERZOEK
503432	EDEMOLEN – ONBEPAALD – LITHISCH MATERIAAL (VUURSTEEN) – ERFGOEDONDERZOEK
501899	BOEREGEMSTRAAT – NIEUWE TIJD – WALGRACHTSITE - VELDKATERING
501893	GOED TER LUCHT – NIEUWE TIJD – WALGRACHTSITE – VELDKATERING
501910	EDEMOLEN – NIEUWE TIJD – HOEVE, ANTROPOGEEN RELIËFVERSCHIL (VROEGERE MOLENSITE) – ARCHEOLOGISCHE VELDKATERING
501918	PONTWEG HUISE – LATE ME - AW – VELDKATERING
501919	PLEZIERSTRAAT – LATE ME – AW – VELDKATERING

[48] CAI 2020
[49] CAI 2020

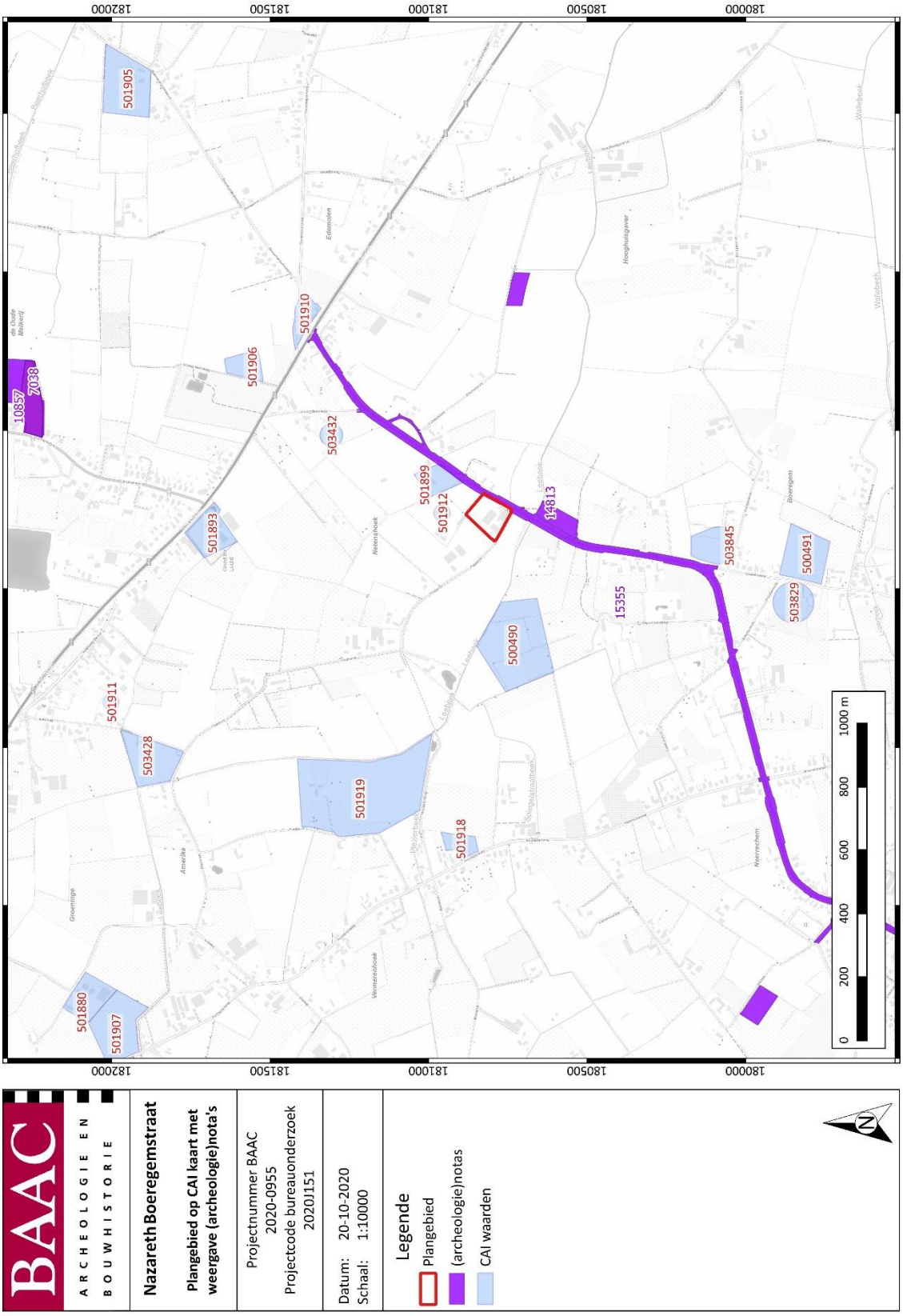
De archeologische waarden rondom het plangebied zijn beperkt. De overgrote meerderheid van de CAI-waarden werden geïdentificeerd door veldkartering. Er is in de regio weinig gravend onderzoek uitgevoerd, waardoor de weinige archeologische waarden vermoedelijk dus te wijten zijn aan een gebrek aan systematisch onderzoek.

Er zijn rondom het plangebied meerdere **steentijdwaarden** gekend door veldkartering. Het betreft lithische vondstenconcentraties uit voornamelijk het neolithicum waarbij pijlpunten, afslagen, klingen, schrabberfragmenten en een gepolijste bijl (ID 501906) werden aangetroffen.

Uit de **Romeinse** periode werden enkele munten aangetroffen bij veldkartering (ID 503845) (twee rootbronzen van Trajanus).

Uit de **late middeleeuwen** werden enkele concentraties aardewerk aangetroffen (ID 501918, 501919). Tot slot werden uit de **nieuwe tijd** enkele walgrachtsites herkend rondom het plangebied (ID 501899, 501893) en een vroegere molensite ter hoogte van de hoeve Molensingel (ID 501910) waar een reliëfverschil waar te nemen was. De site is echter sterk verstoord door de aanleg van de steenweg van Deinze. De oudste vermelding van de molensite dateert van de 1640. De molensite bestaat uit een tweeledige structuur waarvan een omwalling niet uitgesloten kan worden.

Zoals vermeld betekent de schaarsheid van de gekende archeologisch waarden niet dat er geen archeologisch erfgoed aanwezig is in de omgeving, maar dit reflecteert eerder een gebrek aan systematisch onderzoek. De vele veldkarteringen hebben aangetoond dat er zeker steentijdwaarden in de omgeving aanwezig zijn.

Plan 23: Plangebied en omgeving op de CAI-kaart[50] met archeologienota's (digitaal; 1:1; 20/10/2020)

[50] CAI 2020

Ander archeologisch onderzoek in de regio

Tabel 3: (Archeologie)nota's en/of eindverslagen in de regio

AN(BS)/N/EV ID	TOPONIEM	ONDERZOEK	ADVIES
AN ID 15355	KRUISEM NAZARETHSESTEENWEG	BOZ	LB (EN WAT DAARUIT VOLGT) TER HOOGTE VAN TERREINEN VOOR GRONDVERBETERING
AN ID 14813	NAZARETH BOEREGEMSTRAAT	BOZ	LB (EN WAT DAARUIT VOLGT) EN PS
AN ID 7038	NAZARETH 'S GRAVENSTRAAT	BOZ	LB (EN WAT DAARUIT VOLGT)
N ID 10857	NAZARETH 'S GRAVENSTRAAT	LB, PS	GEEN VERVOLG

Zoals reeds vermeld is er tot op heiden weinig archeologisch onderzoek uitgevoerd in de regio. Er zijn slechts enkele archeologienota's opgesteld in de omgeving rondom het plangebied.

Er is een archeologienota beschikbaar voor een groot plangebied dat een lijntracé omvat (van de **Steenweg Deinze en Boeremgemstraat te Nazareth en de Nazarethsesteenweg te Kruisem**) en twee terreinen voor grondverbetering waarvan één nabij het plangebied gelegen is (**Edemolenstraat**). Ter hoogte van het tracé werd geen bijkomend vooronderzoek geadviseerd. Bij beide terreinen voor grondverbetering werd in eerste instantie een landschappelijk bodemonderzoek geadviseerd. De gunstige landschappelijk, bodemkundige en archeologische ligging, gepaard met de geplande werken ter hoogte van de terreinen voor grondverbetering zorgen voor een aanwezig kennispotentieel. De resultaten van dit geadviseerde onderzoek zijn nog niet gepubliceerd.[51]

Voor een ander terrein langs de **Boeregemstraat,** op ca. 150 m ten zuiden van het plangebied, werd een archeologienota opgesteld naar aanleiding van de bouw van een rioolwaterzuiveringsinstallatie. Gezien de aard van de bodemingrepen, gepaard met het kennispotentieel van de site, werd in eerste instantie een landschappelijk bodemonderzoek geadviseerd. De resultaten van dit geadviseerde onderzoek zijn nog niet gepubliceerd.[52]

Er werd een archeologienota opgesteld in het kader van de geplande werken op een terrein op ca. 1,5 km ten noorden van het plangebied, ter hoogte van **'s Gravenstraat te Nazareth**. Ook hier bevond het projectgebied zich in een rurale zone, gekenmerkt door weinig bewoning. Er werd in eerste instantie een landschappelijk booronderzoek geadviseerd dat mogelijk gevolgd kon worden door een proefsleuvenonderzoek. Dit onderzoek werd reeds uitgevoerd. Tijdens het landschappelijk booronderzoek werd in het westen van het plangebied een intacte en min of meer gelijkaardige bodemopbouw aangetroffen bestaande uit een A-, B- en C-horizont. In het oosten werd een verstoring tot in de C-horizont waargenomen. In het westelijke deel werd dan ook overgegaan tot een

[51] ONROEREND ERFGOED VLAANDEREN 2020b ID 15355
[52] ONROEREND ERFGOED VLAANDEREN 2020b ID 14813

proefsleuvenonderzoek. Er kwamen daarbij echter geen archeologische relevante sporen aan het licht.[53]

2.3 Synthese onderzoeksresultaten

2.3.1 Datering en interpretatie onderzoeksterrein

Op basis van de resultaten van het bureauonderzoek kan al een eerste inschatting gemaakt worden van een datering van het plangebied. Het plangebied en zijn omgeving lagen steeds in een grotendeels ruraal gebied met relatief weinig bebouwing. Op basis van cartografische bronnen wordt vanaf het midden van de 19e eeuw bewoning gesitueerd ter hoogte van het plangebied. De bewoning rondom het plangebied was schaars en situeerde zich voornamelijk langs de huidige Boeregemstraat en Plezierstraat. De bewoning ter hoogte van het plangebied zelf situeerde zich in het zuiden aan de Boeregemstraat. In de loop van de 20e eeuw worden verschillende bouwfasen binnenin het plangebied gesitueerd waarbij structuren gebouwd en gesloopt werden. Hierbij is het bodemarchief mogelijk geroerd.

2.3.2 Archeologische verwachting

In de volgende paragraaf worden de resultaten van het bureauonderzoek gesynthetiseerd tot een concrete archeologische verwachting voor het onderzoeksterrein. Het bureauonderzoek bracht volgende relevante elementen aan het licht:

- **Paleolandschappelijke ligging**: Het plangebied ligt in de zandstreek in de Vlaamse Vallei. Het plangebied ligt in een lager gelegen, platte vlakte tussen de Leie en Schelde: het vlakland van Nazareth. De Leebeek stroomt ten zuiden van het plangebied. Op de bodemkaart wordt het plangebied grotendeels gekarteerd als matig droge zandbodem met gebrokkelde textuur B-horizont. In de omgeving worden matig droge tot matig natte (lemige) zandbodems aangetroffen.
- **Cartografische bronnen:** Het plangebied ligt op de hoek van de Boeregemstraat en Plezierstraat en wordt vanaf het midden van de 19e eeuw bebouwd. De omgeving rondom het plangebied heeft een overwegend open en ruraal karakter. Vanaf het midden van de 19e eeuw is het plangebied bebouwd waarbij voornamelijk in de 20e eeuw een uitbreiding in bebouwing komt door de aanwezigheid van meerdere loodsen gerelateerd aan de bedrijfsactiviteiten ter hoogte van het plangebied.
- **CAI en ander archeologisch onderzoek:** Er zijn geen archeologische sites gekend in de ruime omgeving. Dit is echter eerder het resultaat van een gebrek aan systematisch onderzoek naar archeologie in de omgeving. Wel zijn er meerdere veldprospecties uitgevoerd die naast laatmiddeleeuws aardewerk, lithisch materiaal aan het licht brachten. Het merendeel van dit lithisch materiaal kan in het neolithicum geplaatst worden. Daarnaast zijn er op basis van cartografische bronnen meerdere laatmiddeleeuwse en nieuwe tijd walgrachtsites opgenomen in de CAI.
- **Gekende verstoring:** Het plangebied had tot het midden van de 19e eeuw een ruraal karakter. Vanaf dan wordt het plangebied – voornamelijk de zuidelijke helft – bebouwd met enkele woningen en structuren gerelateerd aan de voormalige bedrijfsactiviteiten. Hierbij werden verhardingen, loodsen etc. aangelegd. De exacte omvang van de bodemverstoring die dit met zich meebracht is niet gekend.

[53] ONROEREND ERFGOED VLAANDEREN 2020b AN ID 7038 en N ID 10857

- **Geplande verstoring:** De initiatiefnemer plant op het terrein de sloop van de huidige bebouwing en structuren en de bouw van een nieuw bedrijfspand met kantoor- en verkoopruimte met kelder en een grote loods. Bijkomend worden op het plangebied riolering, verhardingen, een parkeerzone en een groenbuffer aangelegd.

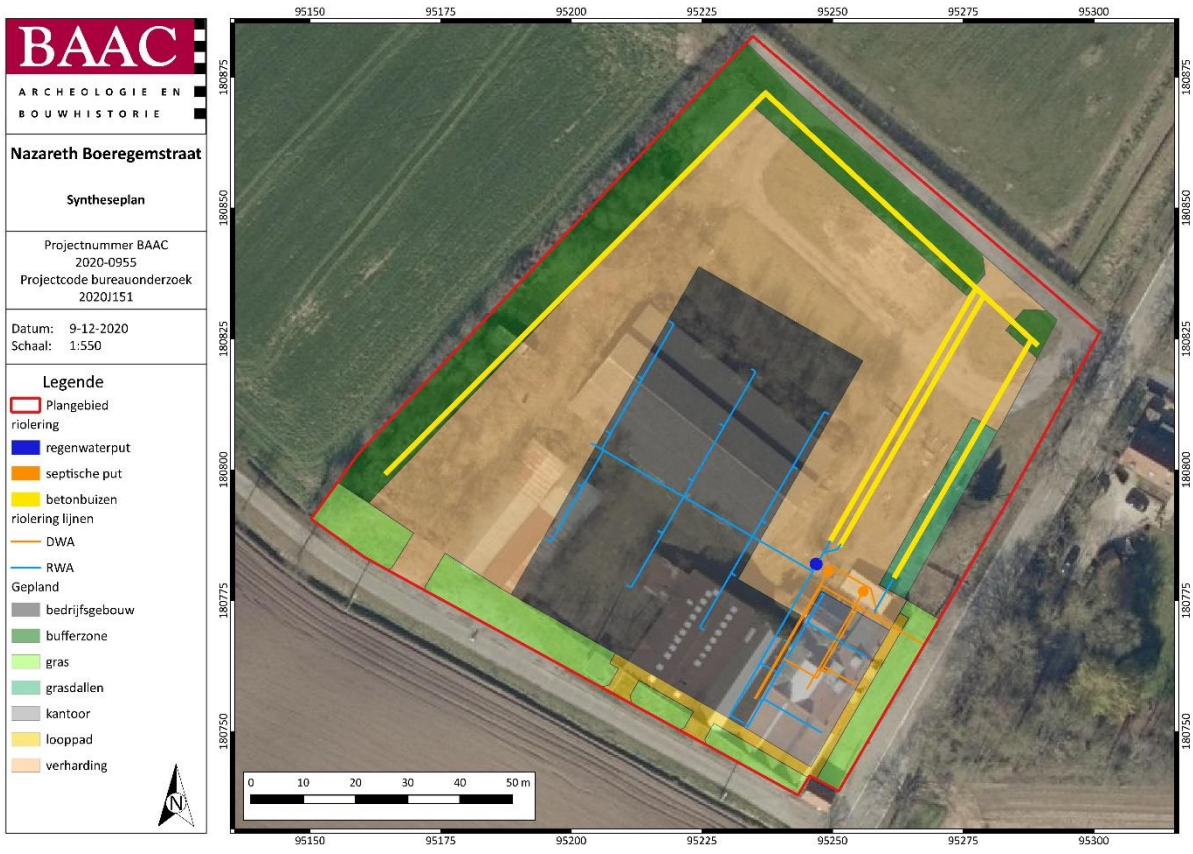
Concluderend kunnen volgende verwachting opgesteld worden voor het plangebied:

Voor steentijdsites is er gezien de paleolandschappelijke ligging, namelijk op de rand van de beekvallei van de Leebeek in de vlakke Vlaamse Vallei, een matige verwachting op te stellen voor mogelijke steentijd artefactensites. Aan de hand van veldprospecties werden in de omgeving van het plangebied meerdere lithische artefacten aangetroffen.

Voor sporensites vanaf het neolithicum kan ook een matige verwachting opgesteld worden, mede door de gunstige landschappelijk ligging.

2.3.3 Syntheseplan

Op het syntheseplan worden alle geplande ingrepen weergegeven. Hieruit wordt duidelijk dat quasi het volledige plangebied verstoord wordt.

Plan 24: Syntheseplan met geplande ingrepen op orthofoto[54] (digitaal; 1:1; 09/12/2020)

[54] AGIV 2020f

2.4 Besluit

2.4.1 Potentieel op kennisvermeerdering

Het bureauonderzoek wees uit dat er voor het plangebied een matige archeologische verwachting kan opgesteld worden voor steentijdsites en sporensites vanaf het neolithicum. Deze verwachting moet echter afgesteld worden aan de gekende en geplande verstoring binnen het plangebied.

Voornamelijk het zuidelijke deel van het plangebied kende in de voorbije eeuw bebouwing, verhardingen en sloopwerken. De kans is reëel dat dit verstoringen aan het bodemarchief heeft teweeg gebracht, echter de omvang van deze verstoring is niet gekend.

De geplande werken omvatten de sloop van de huidige bebouwing en de bouw van een nieuw bedrijfspand bestaande uit een grote loods en een kantoor- en verkoopruimte met ondergrondse kelder. Verder worden enkele verhardingen, rioleringen en een parkeerzone aangelegd.

Gezien de beperkte archeologische kennis van de omgeving, is er een groot potentieel op kennisvermeerdering aanwezig en dit voor zowel steentijdsites als sporensites vanaf het neolithicum. Echter, om dit potentieel beter in te schatten, moeten eventuele verstoringen binnenin het plangebied beter in kaart gebracht worden. Het exacte kennispotentieel kan bijgevolg nog onvoldoende bepaald worden op basis van het uitgevoerde bureauonderzoek.

2.4.2 Afweging noodzaak verder vooronderzoek

Op basis van het uitgevoerde archeologisch vooronderzoek is er onvoldoende informatie over de aan- of afwezigheid van een archeologische site. Het kennispotentieel kon eveneens nog onvoldoende bepaald worden. Op basis van de beslissingsboom voor verder archeologisch vooronderzoek[55] is verder vooronderzoek dan ook noodzakelijk.

2.4.3 Keuze onderzoeksmethode

Tabel 4: Overzicht van de keuze onderzoeksmethode

METHODE	MOGELIJK	NUTTIG	SCHADELIJK	NOODZAKELIJK	MOTIVATIE
GEOFYSISCH ONDERZOEK	NEE	NEE	NEE	NEE	VERMOEDELIJKE SPOREN BESTAAN VOORNAMELIJK UIT GRONDSPOREN. BIJGEVOLG IS DEZE METHODE NIET NUTTIG OM TOE TE PASSEN
VELDKARTERING	NEE	NEE	NEE	NEE	GEEFT GEEN INFO OVER DE AANWEZIGHEID VAN EEN MOGELIJKE SITE, ENKEL OF ER MATERIAAL AANWEZIG IS UIT EEN BEPAALDE PERIODE ; BOVENDIEN ZULLEN DOOR DE OPBOUW VAN HET PLANGEBIED (GRAS/VERHARDING) GEEN

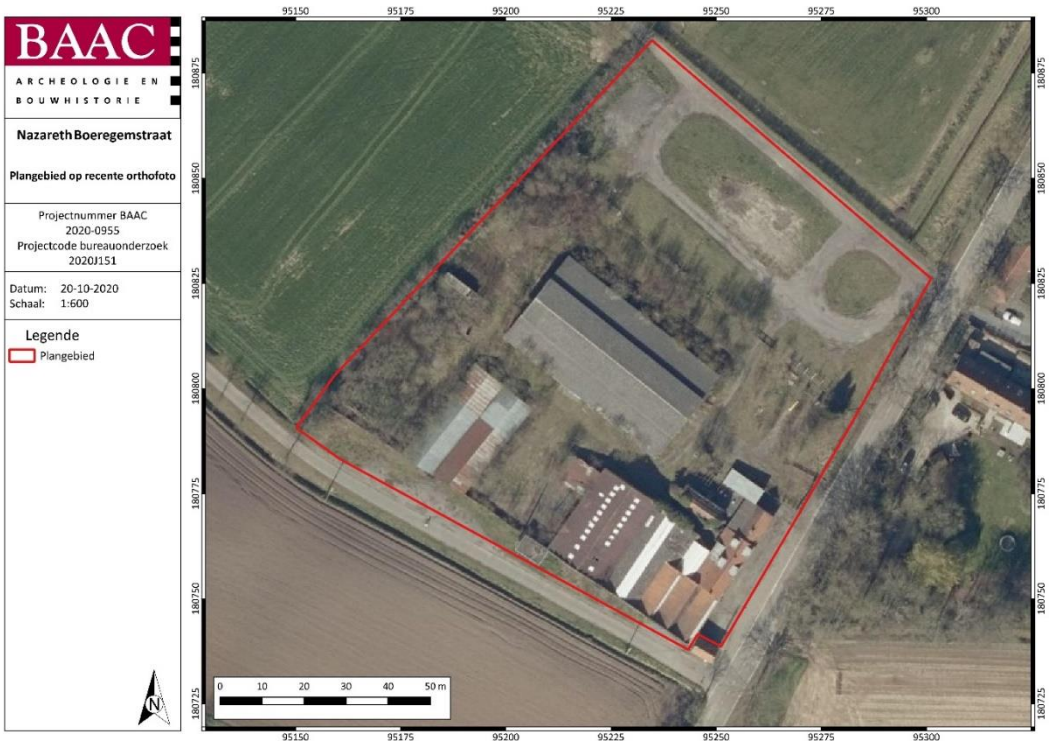
[55] ONROEREND ERFGOED VLAANDEREN 2020a fig.3

					OPPERVLAKTEVONDSTEN AANGETROFFEN KUNNEN WORDEN
LANDSCHAPPELIJK BODEMONDERZOEK	JA	JA	NEE	JA	DIENT TE GEBEUREN OM DE TOESTAND VAN DE BODEM NA TE GAAN EN HET STEENTIJDPOTENTIEEL TE BEPALEN ; NOODZAKELIJK VOOR HET BEPALEN VAN VERDERE ONDERZOEKSSTAPPEN
VERKENNEND/ WAARDEREND BOORONDERZOEK	JA	MISSCHIEN	NEE	MISSCHIEN	AFHANKELIJK VAN DE RESULTATEN VAN HET LANDSCHAPPELIJK BODEMONDERZOEK
PROEFPUTTEN-ONDERZOEK STEENTIJD	JA	MISSCHIEN	NEE	MISSCHIEN	AFHANKELIJK VAN DE RESULTATEN VAN HET LANDSCHAPPELIJK BODEMONDERZOEK
PROEFSLEUVEN/ PROEFPUTTEN ONDERZOEK	JA	JA	NEE	JA	DIT IS NOODZAKELIJK OM DE AANWEZIGHEID VAN SPORENSITES NA TE KUNNEN GAAN ; EVENEENS AFHANKELIJK VAN HET LANDSCHAPPELIJK BODEMONDERZOEK

In eerste instantie dient verder vooronderzoek zonder ingreep in de bodem onder de vorm van een **landschappelijk bodemonderzoek** uitgevoerd te worden.

2.4.4 Afbakening onderzoeksterrein

Aangezien quasi het volledige plangebied verstoord zal worden bij de geplande werken, wordt dezelfde contour als het plangebied aangehouden.

Plan 25: Plangebied op orthofoto[56] (digitaal; 1:1; 20/10/2020)

[56] AGIV 2020f

3 Samenvatting

Naar aanleiding van een omgevingsvergunningsaanvraag voor een plangebied aan de Boeregemstraat en Plezierstraat te Nazareth heeft BAAC Vlaanderen bvba een archeologienota met uitgesteld traject opgemaakt. Er kon enkel een bureauonderzoek uitgevoerd worden. Binnen het plangebied worden de huidige structuren gesloopt en wordt een nieuw bedrijfsgebouw met kantoren en verkoopruimte gepland. Bij deze werken worden ook een kelder aangelegd, rioleringen, een verharding, een parking en een bufferzone. Hierbij worden eventueel aanwezige archeologische waarden vernietigd.

Na een uitgebreide bureaustudie waarbinnen historische, cartografische, geologische, bodemkundige en archeologische bronnen werden onderzocht en teruggekoppeld naar het hedendaagse terreingebruik en de bouwplannen, stelt BAAC Vlaanderen bvba vast dat er onvoldoende informatie beschikbaar is over de aan- of afwezigheid van een archeologische site. Daarnaast kon ook het kennispotentieel onvoldoende bepaald worden.

Het bureauonderzoek wees uit dat er een matige verwachting opgesteld kon worden voor archeologische sporen, vondsten en structuren en dit vanaf de prehistorie. Binnen het plangebied kwamen in de afgelopen eeuw meerder bouwfasen voor. Deze structuren waren gerelateerd aan het voormalige bedrijf op het plangebied. Hierbij is voornamelijk het zuidelijke deel van het terrein bebouwd (geweest) terwijl het noordelijke deel onbebouwd bleef en dienst deed als stockageterrein. De verstoring teweeggebracht door deze verschillende bouwfasen is ongekend. Om het kennispotentieel voldoende te bepalen is **in eerste instantie een landschappelijk bodemonderzoek** aangewezen om de staat van het bodemarchief na te gaan. Op basis van het landschappelijk bodemonderzoek kunnen eventuele verstoringen in kaart gebracht worden en kan eveneens een inschatting gemaakt worden of steentijdsites nog intact aanwezig kunnen zijn. Indien dit landschappelijk bodemonderzoek uitwijst dat er steentijdpotentieel aanwezig is, en de geplande werken het archeologisch niveau zullen verstoren, dient dit verder onderzocht te worden aan de hand van archeologische boringen. Indien geen steentijdpotentieel aanwezig is, maar de bodem wél voldoende intact is voor sporenarcheologie en de geplande werken de ondergrond zullen verstoren, dient een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd te worden. Dit verder vooronderzoek en de voorwaarden hierbij worden toegelicht in het bijhorende programma van maatregelen.

4 Lijsten

4.1 Figurenlijst

Figuur 1: Huidige situatie ter hoogte van de Plezierstraat 5
Figuur 2: Huidige situatie ter hoogte van de Plezierstraat 6
Figuur 3: Huidige situatie ter hoogte van Boeregemstraat 20-22 6
Figuur 4: Huidige situatie van noordelijke deel plangebied vanaf de Boeregemstraat. 6
Figuur 5: Detail doorsnede ter hoogte van toekomstige kelder 10
Figuur 6: Hoogteverloop plangebied 16

4.2 Plannenlijst

Plan 1: Plangebied op topografische kaart (digitaal; 1:10.000; 20/10/2020) 2
Plan 2: Plangebied op kadasterkaart (GRB) (digitaal; 1:250; 20/10/2020) 3
Plan 3: Plangebied met weergave van toekomstige inplanting op orthofoto(digitaal; 1:1; 09/12/2020) 8
Plan 4: Plangebied met weergave van toekomstige inplanting rioleringen op orthofoto(digitaal; 1:1; 09/12/2020) 9
Plan 5: Plangebied op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHM) met waterwegen (digitaal; 1:1; 20/10/2020) 14
Plan 6: Plangebied en hoogteverloop op het DHM (digitaal; 1:1; 20/10/2020) 15
Plan 7: Plangebied op de tertiairgeologische kaart (digitaal; 1:50.000; 20/10/2020) 18
Plan 8: Plangebied op de quartairgeologische kaart 1:50.000 (digitaal; 1:50.000; 20/10/2020) 19
Plan 9: Plangebied op de bodemkaart van Vlaanderen (digitaal; 1:20.000; 20/10/2020) 21
Plan 10: Plangebied op de Villaretkaart (analoog; onbekend; 20/10/2020) 25
Plan 11: Plangebied op de Ferrariskaart (analoog; 1:25.000; 20/10/2020) 26
Plan 12: Plangebied op de Vandermaelenkaart (analoog; 1:20.000; 20/10/2020) 27
Plan 13: Plangebied op de Atlas der Buurtwegen (analoog; 1:2500; 20/10/2020) 28
Plan 14: Plangebied op de Poppkaart (analoog; 1:1.250-1:7.500; 20/10/2020) 29
Plan 15: Plangebied op topografische kaart 1862 (digitaal; 1:20.000; 20/10/2020) 31
Plan 16: Plangebied op topografische kaart 1884 (digitaal; 1:20.000; 20/10/2020) 32
Plan 17 Plangebied op topografische kaart 1911 (digitaal; 1:20.000; 20/10/2020) 33
Plan 18: Plangebied op topografische kaart 1966 (digitaal; 1:20.000; 20/10/2020) 34
Plan 19: Plangebied op orthofoto 1971 (digitaal; 1:1; 20/10/2020) 35
Plan 20: Plangebied op orthofoto 1979-1990 (digitaal; 1:1; 20/10/2020) 36
Plan 21: Plangebied op orthofoto 2000-2003 (digitaal; 1:1; 20/10/2020) 37
Plan 22: Plangebied op orthofoto 2012 (digitaal; 1:1; 20/10/2020) 38
Plan 23: Plangebied en omgeving op de CAI-kaart met archeologienota's (digitaal; 1:1; 20/10/2020) 41
Plan 24: Syntheseplan met geplande ingrepen op orthofoto (digitaal; 1:1; 09/12/2020) 44
Plan 25: Plangebied op orthofoto (digitaal; 1:1; 20/10/2020) 47

4.3 Tabellenlijst

Tabel 1: Geplande ingrepen met verstoringsdieptes 10
Tabel 2: Archeologische waarden in de CAI in de onmiddellijke omgeving van het plangebied. 39
Tabel 3: (Archeologie)nota's en/of eindverslagen in de regio 42
Tabel 4: Overzicht van de keuze onderzoeksmethode 45

5 Bibliografie

AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED, 2020. *Code van goede praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren (versie 4.0)*, Brussel. Available at: https://www.onroerenderfgoed.be/sites/default/files/2019-03/CGP_V4_geen_TC_20190322.pdf.

AGIV, 2020a. Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen: Digitaal Hoogte Model.

AGIV, 2020b. Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen: Grootschalig Referentiebestand (GRB).

AGIV, 2020c. Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen: Orthofotomozaïek, kleinschalig, zomeropnamen, kleur, 1971, Vlaanderen. Available at: http://www.geopunt.be.

AGIV, 2020d. Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen: Orthofotomozaïek, kleinschalig, zomeropnamen, kleur, 1979-1990, Vlaanderen. Available at: http://www.geopunt.be.

AGIV, 2020e. Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen: Orthofotomozaïek, middenschalig, winteropnamen, kleur, 2012, Vlaanderen.

AGIV, 2020f. Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen: Orthofotomozaïek, middenschalig, winteropnamen, kleur, meest recent, Vlaanderen. Available at: http://www.geopunt.be.

AGIV, 2020g. Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen: Orthofotomozaïek, middenschalig, zomeropnamen, kleur, 2000-2003, Vlaanderen.

AGIV, 2020h. Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen: Topografische Kaart NGI 1:10000 raster, klassieke reeks. Available at: http://www.geopunt.be.

CAI, 2020. Centraal Archeologisch Inventaris. Available at: http://cai.onroerenderfgoed.be/.

CARTESIUS, 2020. Cartesius. Available at: www.cartesius.be.

DOV VLAANDEREN, 2020a. Databank Ondergrond Vlaanderen, Bodemkaart. Available at: https://www.dov.vlaanderen.be/portaal/?module=public-bodemverkenner#ModulePage.

DOV VLAANDEREN, 2020b. Databank Ondergrond Vlaanderen, neogeen/paleogeen (tertiair). Available at: https://www.dov.vlaanderen.be/portaal/?module=public-bodemverkenner#ModulePage.

DOV VLAANDEREN, 2020c. Databank Ondergrond Vlaanderen, Quartair. Available at: https://www.dov.vlaanderen.be/portaal/?module=public-bodemverkenner#ModulePage.

GEOPUNT, 2020a. GEOPUNT VLAANDEREN.

GEOPUNT, 2020b. GEOPUNT VLAANDEREN: Atlas der Buurtwegen Vlaanderen (ca1840). Available at: http://www.geopunt.be.

GEOPUNT, 2020c. GEOPUNT VLAANDEREN: Ferrariskaart (1777). Available at: http://www.geopunt.be.

GEOPUNT, 2020d. GEOPUNT VLAANDEREN: Kaart Vandermaelen (1846-1854). Available at: http://www.geopunt.be.

GEOPUNT, 2020e. GEOPUNT VLAANDEREN: Popp-kaart Vlaanderen (1842-1879). Available at: http://www.geopunt.be.

GEOPUNT, 2020f. GEOPUNT VLAANDEREN: Villaretkaart (1745-1748). Available at: http://www.geopunt.be.

GEOPUNT, 2020g. Toelichting: Atlas Der Buurtwegen (1843-1845).

GEOPUNT, 2020h. Toelichting: Vandermaelen (1846-1854).

DE GEYTER, G., 1999. *Toelichtingen bij de Geologische Kaart van België, Vlaams Gewest Kaartblad 21 TIELT*, Brussel: Belgische Geologische Dienst. Available at: https://www.vlaanderen.be/publicaties/tertiairgeologische-kaart-van-belgi-kaartblad-21-tielt.

GOOGLE, 2020. Google Street View. Available at: https://www.google.be [Accessed January 11, 2018].

IOE, 2020. Inventaris Onroerend Erfgoed. Available at: https://inventaris.onroerenderfgoed.be.

KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK VAN BELGIË, 2020. Toelichting: Ferraris (kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden). Available at: http://belgica.kbr.be/nl/coll/cp/cpFerraris_nl.html.

DE MOOR, G., 1997. *Toelichting bij de quartairgeologische kaart van België, Vlaams Gewest: Kaartblad 21 Tielt*, Gent.

ONROEREND ERFGOED VLAANDEREN, 2020a. Een beslissingsboom voor verplicht archeologisch vooronderzoek. Available at: https://www.onroerenderfgoed.be/assets/files/content/images/stroomschema_stedenbouwkundig-verkaveling_v7.pdf.

ONROEREND ERFGOED VLAANDEREN, 2020b. Loket onroerend erfgoed: archeologienota's. Available at: https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/archeologienotas/goedgekeurd [Accessed May 24, 2017].

6 Bijlagen

6.1 Inplanting bestaand

6.2 Inplanting nieuw*

6.3 Gelijkvloers nieuw

6.4 Snede 1 nieuw

6.5 Snede 2 nieuw

6.6 Snede 3 nieuw

*de wadi op het inplantingsplan wordt niet meer uitgevoerd.